

URZĄD MIASTA SKIERNIEWICE
Biuro Planowania Przestrzennego
i Planowania Inwestycji
w Skierniewicach

96-100 Skierniewice, ul. Floriana 9 tel.(046) 832 57 74

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO

SPORZĄDZONA NA POTRZEBY

MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
MIASTA SKIERNIEWICE

Obszar położony w rejonie ulic: Zagajnikowej i Ziołowej

Autorki prognozy: Bogumiła Dąbrowska

Uprawniona do sporządzenia prognoz
na podstawie art. 74a ust.2. pkt 1 lit. b
i pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r.
o udostępnianiu informacji o środowisku i jego
ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie
środowiska oraz o ocenach oddziaływania na
środowisko.

Opracowanie graficzne: Bożena Roguska

Czerwiec 2020 r.

Spis treści

1. Przedmiot opracowania	6
2. Cel i zakres opracowania.....	6
3. Materiały wejściowe wykorzystane przy sporządzeniu prognozy	7
4. Podstawowe przepisy prawne	7
5. Metoda zastosowana przy sporządzaniu prognozy	8
II. OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA.....	8
1. Warunki klimatyczne.....	8
2. Warunki morfologiczne i hipsometryczne	12
3. Warunki hydrologiczne i hydrogeologiczne.....	13
5. Warunki glebowe	20
6. Zasoby naturalne (bioróżnorodność), walory krajobrazowe i ich ochrona prawna.....	20
7. Surowce mineralne	25
8. Zabytki i obiekty o wartościach kulturowych	26
9. Zagrożenia środowiska i problemy jego ochrony.....	26
9.1. Powietrze atmosferyczne	26
9.2. Klimat akustyczny.....	34
III. USTALENIA PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	36
IV. POTENCJALNE ZMIANY W ŚRODOWISKU PRZY DOTYCHCZASOWYM UŻYTKOWANIU.....	36
V. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM KRAJOWYM I LOKALNYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROJEKTU PLANU.....	37
VI. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	43
1. Przewidywane skutki wpływu ustaleń projektu planu na środowisko oraz na cele i przedmiot ochrony Obszaru Natura 2000 z uwzględnieniem zależności między tymi elementami i między oddziaływaniami na te elementy	43
2. Ocena potencjalnych skutków wpływu realizacji ustaleń projektu planu na środowisko naturalne oraz na jakość życia i zdrowia ludzi.....	44
2.1. Wpływ ustaleń projektu planu na gleby i powierzchnię ziemi	44
2.2. Wpływ ustaleń projektu planu na środowisko wodno-gruntowe, wody powierzchniowe i podziemne	44
2.3. Wpływ ustaleń projektu planu na kopaliny.....	44
2.4. Wpływu ustaleń projektu planu na klimat akustyczny.....	44
2.5. Wpływ ustaleń projektu planu na lokalny klimat i zanieczyszczenie powietrza	44
2.6. Wpływ ustaleń projektu planu na krajobraz	44
2.7. Wpływu ustaleń projektu planu na świat roślin i zwierząt	45
2.8. Wpływu ustaleń projektu planu na różnorodność biologiczną	45
2.9. Skutki wpływu na zabytki i dobra materialne	45
2.10. Skutki wpływu ustaleń projektu planu na ludzi	45
2.11. Oddziaływanie transgraniczne.....	45
VII. OGÓLNA OCENA POTENCJALNYCH SKUTKÓW WPŁYWU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU MIEJSCOWEGO NA ŚRODOWISKO I JAKOŚĆ ŻYCIA I ZDROWIA LUDZI.....	45
VIII. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ OGRANICZAJĄCYCH NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO ORAZ PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH.....	49
IX. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE OGRANICZENIE LUB KOMPENACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCE BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ NA INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU.....	50
X. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA.....	51

XI. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	51
XII. WNIOSKI KOŃCOWE.....	54
XIII. LITERATURA	55

WYKŁADZ

I. INFORMACJE WSTĘPNE

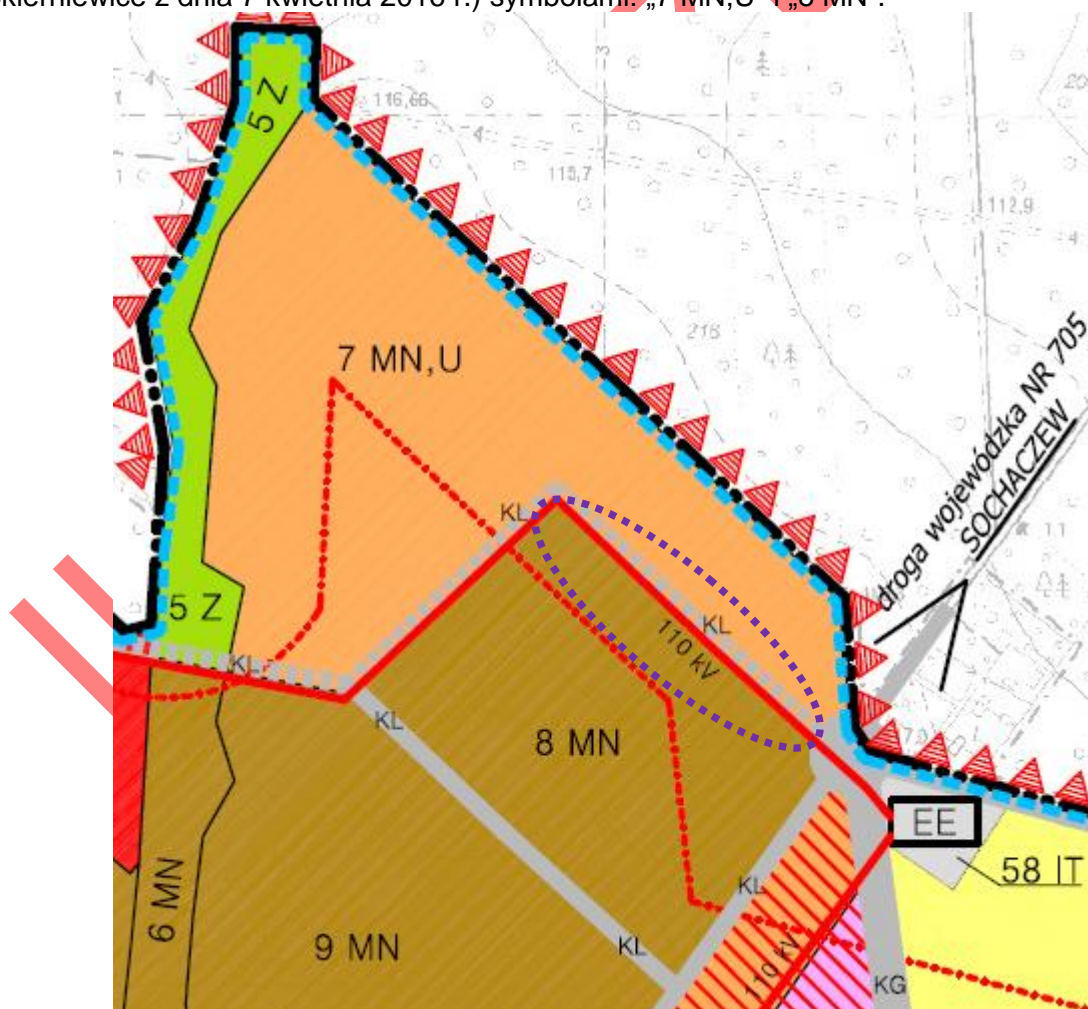
Przedmiotem niniejszego opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko wykonana na potrzeby projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sporządzonego dla fragmentu miasta Skierniewice położonego w rejonie ulic: Zagajnikowej i Ziołowej.

Projekt uchwały dotyczy północnego fragmentu miasta znajdującego się w obrębie osiedla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zwyczajowo zwanego „Skłodowska”. Obszar projektu planu miejscowego znajduje się w sąsiedztwie ulic: Zagajnikowej i Ziołowej. Przedmiotowy obszar znajduje się w otulinie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego. Powierzchnia obszaru opracowania wynosi ok. 3,7 ha.

Podstawą rozpoczęcia procedury formalno-prawnej był wniosek mieszkańców ww. osiedla mieszkaniowego dotyczący budowy placu zabaw dla dzieci.

W obrębie obszaru opracowania obowiązuje plan zatwierdzony Uchwałą Rady Miasta Skierniewice Nr XX/3/04 z dnia 29.01.2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragmentu miasta Skierniewice położonego w rejonie ulic: Marii Skłodowskiej-Curie, Zagajnikowej i Króla Maciusia. Plan ten uniemożliwia realizację tego typu inwestycji. Dlatego też budowa placu zabaw wymaga zmiany ustaleń planu miejscowego.

Obszar projektu planu znajduje się w obrębie dwóch „obszarów funkcjonalnych” oznaczonych w „Zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice – II edycja” (uchwała Nr XXIII/42/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 7 kwietnia 2016 r.) symbolami: „7 MN,U” i „8 MN”.

Rys.1.Orientacyjna lokalizacja obszaru opracowania. Obszar zaznaczono wykropkowaną elipsą na planszy Zmiany studium – Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie kierunków oraz zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów, w Studium
dla terenu o symbolu 7 MN,U ustalono:

1. Podstawowe funkcje zabudowy i zagospodarowania terenu:

- zabudowa mieszana: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa usługowa z zakresu obsługi ludności, o znaczeniu lokalnym - wraz z ulicami, dojazdami, zielenią ogólnodostępną, miejscami postojowymi dla samochodów, obiektami i urządzeniami infrastruktury technicznej, obiektami i urządzeniami rekreacji indywidualnej i osiedlowej;

2. Dopuszczalne funkcje zabudowy i zagospodarowania terenów.

- dopuszczalna realizacja usług o zasięgu ponadlokalnym z zakresu rozrywki, wypoczynku, turystyki, sportu i rekreacji;

3. Zalecenia i preferencje w zagospodarowaniu terenów:

- obiekty usługowe na samodzielnych działkach winny być lokalizowane przy ulicach, których parametry będą wystarczające by przejąć ruch generowany przez te obiekty i jednocześnie ulicach (odcinkach ulic) przebiegających poza wnętrzem zespołów zabudowy mieszkaniowej.
- preferowany układ zabudowy jednorodzinnej – zabudowa wolnostojąca,
- obiekty usługowe winny mieć formę i gabaryty dostosowane do charakteru zabudowy obszaru,
- zaleca się ograniczenie w zabudowie jednorodzinnej powierzchni zabudowy budynkami niemieszkalnymi;

4. Zakazy, nakazy i ograniczenia w zagospodarowaniu terenów:

- zagospodarowaniu fragmentu obszaru stanowiącego otulinę Bolimowskiego Parku Krajobrazowego obowiązują ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych ustanowionych dla ochrony wartości przyrodniczych Parku;

5. Parametry i wskaźniki urbanistyczne wymagane przy ustalaniu zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów:

- określa się następujące graniczne parametry i graniczne wielkości wskaźników odnoszących się do zabudowy i zagospodarowania terenów:
 - maksymalna wysokość budynków – dwie kondygnacje nadziemne,
 - udział powierzchni biologicznie czynnej - nie mniejszy niż 30% powierzchni działki budowlanej.

dla terenu o symbolu 8 MN ustalono:

1. Podstawowe funkcje zabudowy i zagospodarowania terenu:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wraz z ulicami, dojazdami, zielenią ogólnodostępną, miejscami postojowymi dla samochodów, obiektami i urządzeniami infrastruktury technicznej, obiektami i urządzeniami rekreacji indywidualnej i osiedlowej;

2. Dopuszczalne funkcje zabudowy i zagospodarowania terenów.

- dopuszczalna zabudowa usługowa z zakresu obsługi ludności;

3. Zalecenia i preferencje w zagospodarowaniu terenów:

- obiekty usługowe na samodzielnych działkach winny być lokalizowane przy ulicach, których parametry będą wystarczające by przejąć ruch generowany przez te obiekty i jednocześnie ulicach (odcinkach ulic) przebiegających poza wnętrzem zespołów zabudowy,
- zaleca się ograniczenie w zabudowie jednorodzinnej powierzchni zabudowy budynkami niemieszkalnymi,

- obiekty usługowe winny mieć formę i gabaryty dostosowane do charakteru zabudowy obszaru;
4. Zakazy, nakazy i ograniczenia w zagospodarowaniu terenów:
- wyklucza się realizację budynków mieszkalnych w układzie zabudowy szeregowej,
 - Zakaz wykonywania w obrębie działki budowlanej więcej niż jednego budynku mieszkalnego,
 - Zakaz lokalizacji usług o ponadlokalnym zasięgu obsługi,
 - W zagospodarowaniu fragmentu obszaru stanowiącego otulinę Bolimowskiego Parku Krajobrazowego obowiązują ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych ustanowionych dla ochrony wartości przyrodniczych Parku;
5. Parametry i wskaźniki urbanistyczne wymagane przy ustalaniu zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów:
- określa się następujące graniczne parametry i graniczne wielkości wskaźników odnoszących się do zabudowy i zagospodarowania terenów:
 - minimalna powierzchnia wydzielanej działki budowlanej zabudowy jednorodzinnej – 400 m²,
 - maksymalna wysokość budynków mieszkalnych – trzy kondygnacje nadziemne, budynków pozostałych – jedna kondygnacja nadziemna,
 - udział powierzchni biologicznie czynnej - nie mniejszy niż 30% powierzchni działki budowlanej.

Wniosek: ustalenia Zmiany studium nie stoją w sprzeczności z analizowanym wnioskiem, z którego wynika potrzeba budowy placu zabaw dla dzieci w obrębie analizowanego obszaru.

1. Przedmiot opracowania

Podstawą opracowania prognozy jest art. 51 ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227).

Prognoza stanowi załącznik do ww. projektu planu i stanowi realizację zapisów art. 17 pkt 4. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w związku z art. 51. ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Do każdego planu zagospodarowania przestrzennego sporządza się prognozę oddziaływania skutków ustaleń projektu planu na środowisko naturalne, uwzględniając ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

Projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 54. ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko poddaje się opiniowaniu przez właściwe organy.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej prognozie został uzgodniony zgodnie z art. 53 ww. ustawy z właściwymi organami tzn. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (pismo znak: WOOŚ.411.33.2020.AJa z dnia 5 lutego 2020 r.) i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Skierniewicach (pismo znak: PSSE.ZNS.470.03.Rp.2020 z dnia 26 lutego 2020 r.).

Ponadto organ opracowujący projekt dokumentu poprzez wyłożenie go do publicznego wglądu daje możliwość zapoznania się społeczeństwu z dokumentem planistycznym, a tym samym wnoszenia uwag i wniosków.

2. Cel i zakres opracowania

Celem prognozy jest określenie stanu funkcjonowania środowiska oraz wpływu i zakresu potencjalnych zmian w środowisku i warunków życia człowieka, jakie mogą nastąpić

w wyniku ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz przedstawienie rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywny wpływ na środowisko, spowodowany realizacją ustaleń zawartych w planie.

Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaganej dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Analiza przekształceń środowiska, prowadzona równolegle z pracami planistycznymi, daje możliwość wpływu na ostateczny zakres ustaleń planu. Wszystkie zawarte w niej wnioski i zalecenia opierają się na zasadach logicznego wnioskowania i prawdopodobieństwa.

Prognoza oddziaływania na środowisko obejmuje kompleksową ocenę warunków biotycznych i abiotycznych środowiska naturalnego, przy uwzględnieniu jego aktualnego stanu i odporności na zmiany antropogeniczne oraz wpływu na środowisko sposobu użytkowania terenu, ponadto określa wpływ i zakres potencjalnych zmian i przedstawia rozwiązania eliminujące lub ograniczające negatywny wpływ na środowisko spowodowany realizacją ustaleń zawartych w planie.

3. Materiały wejściowe wykorzystane przy sporządzeniu prognozy

Niniejsza prognoza powiązana jest merytorycznie i formalnie z następującymi dokumentami planistycznymi:

1. uchwałą Nr XVI/7/2020 Rady Miasta Skierniewice z dnia 23 stycznia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - fragment miasta Skierniewice położony w rejonie ulic: Zagajnikowej i Ziołowej,
2. projektem Uchwały Rady Miasta Skierniewice w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – obszar położony w rejonie ulic: Zagajnikowej i Ziołowej,
3. miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przyjętym Uchwałą Rady Miasta Skierniewice Nr XX/3/04 z dnia 29.01.2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragmentu miasta Skierniewice położonego w rejonie ulic: Marii Skłodowskiej-Curie, Zagajnikowej i Króla Macjusia.
4. Zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Skierniewice II edycja – Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXIII/42/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 7 kwietnia 2016 r.,
5. opracowaniem ekofizjograficznym podstawowym sporządzonym do Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Skierniewice – II edycja (tekst opracowania wraz z planszami tematycznymi), 2015 r.,
6. opracowaniem ekofizjograficznym podstawowym sporządzonym dla obszaru położonego w rejonie ulic: Zagajnikowej i Ziołowej, styczeń 2020 r.,

4. Podstawowe przepisy prawne

Podstawę prawną dla proponowanych w prognozie działań ochronnych stanowi obecnie ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227) oraz ustawy szczegółowe i przepisy wykonawcze do podanych poniżej ustaw:

1. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska,
3. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
4. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody,
5. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
6. stosowne akty wykonawcze do ww. ustaw.

5. Metoda zastosowana przy sporządzaniu prognozy

Za wiodące zasady sporządzenia dokumentu prognozy uznano:

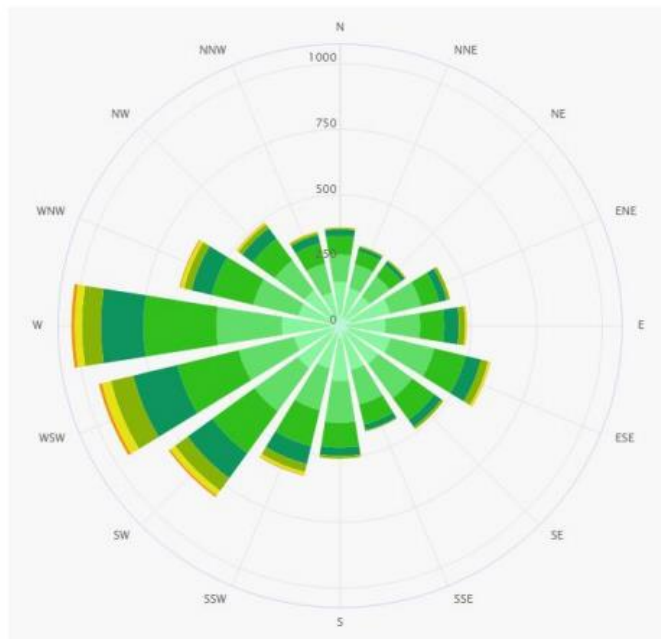
- prognoza ma oceniać skutki wpływu ustaleń planu na środowisko, czyli określać wpływ wynikający z przeznaczenia terenów na określone rodzaje użytkowania oraz z określenia warunków zagospodarowania tych obszarów,
- ustalenia planu dotyczą konkretnej rzeczywistości obejmującej środowisko o zróżnicowanej wartości (specyficznych dla tego miejsca cechach i wartościach) wraz z istniejącym zainwestowaniem i użytkowaniem, które na to środowisko oddziałuje negatywnie, stwarzając zagrożenia lub pozytywnie, stanowiąc szansę dla istniejących zasobów środowiska,
- istota prognozy zawiera się w ocenie na ile ustalenia planu pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone lub zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu ustalenia planu mogą spotęgować istniejące zagrożenia, mogą osłabić te zagrożenia lub stwarzają możliwość pojawienia się nowych szans dla ukształtowania, jakości środowiska,
- prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki, jakie niesie za sobą realizacja ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, ekosystemy, krajobraz a także na ludzi i dobra materialne oraz dobra kultury.

II. OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

Charakterystyka elementów przyrodniczych środowiska dla obszaru opracowania stanowi wyciąg z opracowania ekofizjograficznego podstawowego sporządzonego w styczniu 2020 r. dla obszaru zlokalizowanego w rejonie ulic: Zagajnikowej i Ziołowej oraz z Opracowania ekofizjograficznego podstawowego sporządzonego do Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice - II edycja, 2016 r.

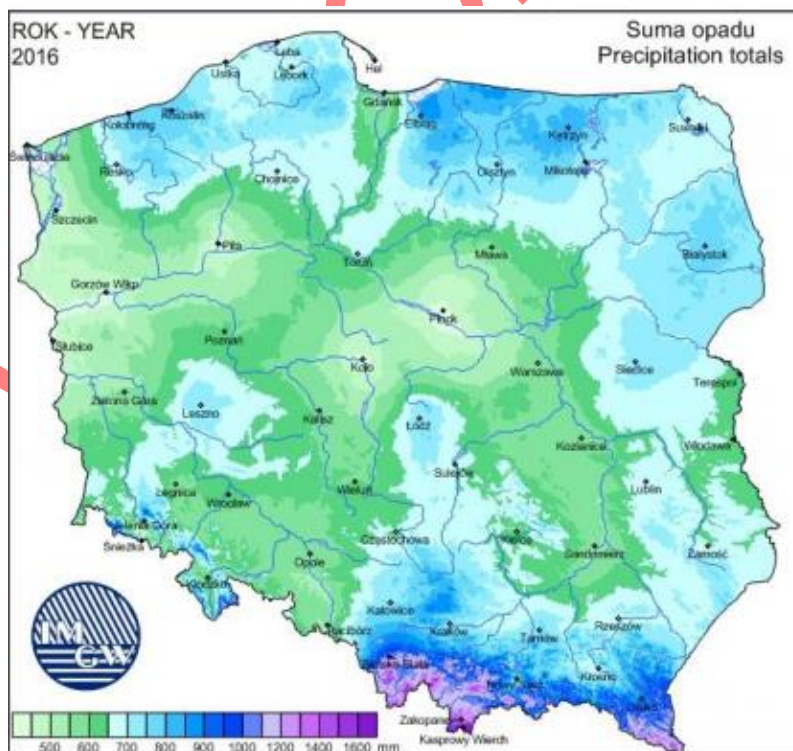
1. Warunki klimatyczne

Województwo łódzkie leży w strefie klimatu umiarkowanego. Ze względu na położenie w środkowej części Europy klimat tego obszaru podlega wpływom morskim i kontynentalnym. Obszar miasta Skierniewice pod względem regionalizacji klimatycznej znajduje się w północno - wschodniej części XVII regionu klimatycznego zwanego Regionem Środkowopolskim. Klimat w mieście Skierniewice jest umiarkowany, ciepły, przejściowy. Średnia roczna temperatura wynosi 7.8°C, a średnia ilość opadów to 535 mm. Miesiącem z najmniejszą średnią opadów jest luty, a z największą lipiec. Najwyższą średnią temperaturę można zaobserwować w lipcu, natomiast styczeń jest najzimniejszym miesiącem. Najwięcej wiatrów wieje z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego. Wartość wiania wiatrów wschodnich i północno-zachodnich jest mniejsza, natomiast najmniej wiatrów wieje z północy.

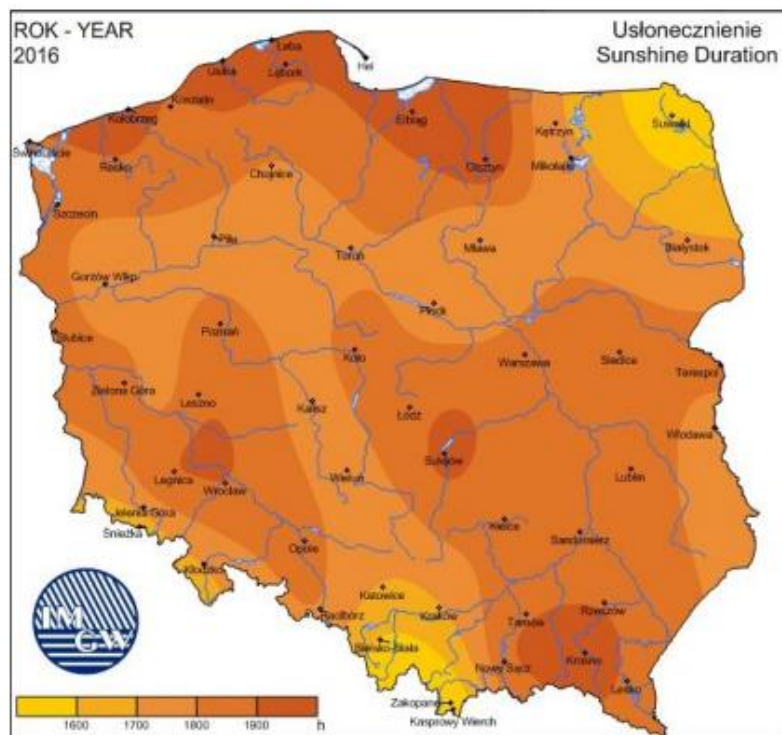

Rys. 1. Róża wiatrów dla miasta Skierniewice. Źródło: <https://www.meteoblue.com>

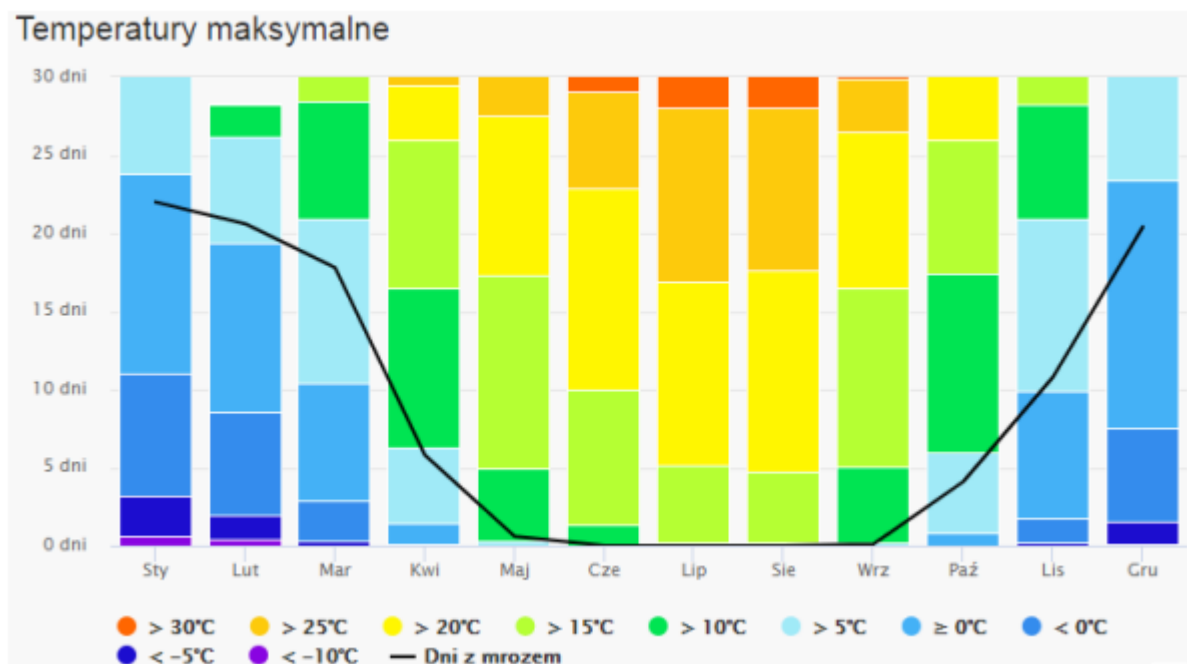
Zróżnicowanie warunków klimatycznych w obrębie poszczególnych fragmentów miasta wynika przede wszystkim ze zróżnicowania ukształtowania powierzchni, rodzaju i intensywności zabudowy oraz formy innego zagospodarowania tych obszarów.

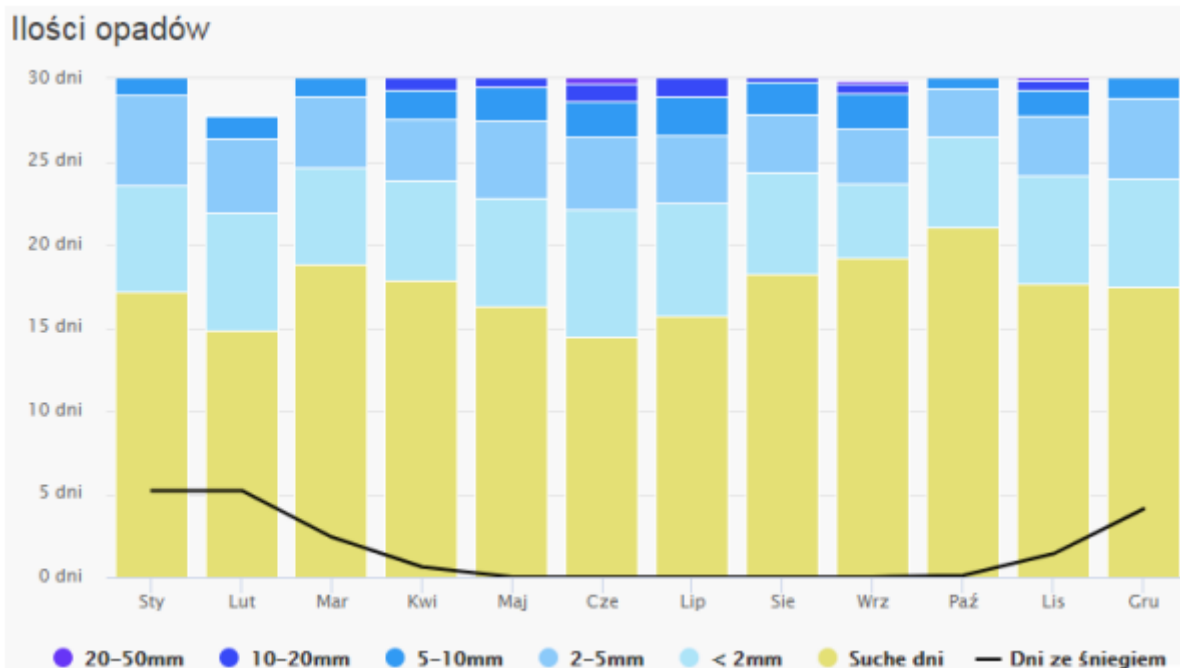
Rys. 2. Suma opadów w ciągu 2016 r. Źródło - IMGW.

Rys. 3. Średnia roczna usłonecznienia w roku 2015. Źródło - IMGW

Rys. 4. Wykres temperatur maksymalnych dla miasta Skierniewice.
Źródło: <https://www.meteoblue.com>

Rys. 5. Wykres ilości opadów dla miasta Skierniewice.

Źródło: <https://www.meteoblue.com>

Warunki klimatyczne panujące w mieście i w rejonie uznawane są za względnie korzystne w zakresie potrzeb gospodarczych. Z porównania powyższych wskaźników charakteryzujących te warunki dla rejonu skierniewickiego oraz dla innych rejonów kraju nasuwają się następujące wnioski:

- rejon miasta charakteryzują korzystne warunki solarne. Wskaźniki - średnie dzienne usłonecznienie, suma promieniowania słonecznego, średnioroczne usłonecznienie względne - osiągają tutaj wartości zbliżone do najwyższych wartości krajowych,
- sprzyjające są również warunki termiczne - przy wysokim wskaźniku termicznym (jak wyżej), stosunkowo długim okresie wegetacyjnym (214 dni), także długim okresem bezmroźnym (231 dni) oraz średnich w skali kraju temperaturach dla letnich i zimowych okresów,
- miasto ma korzystne warunki biometeorologiczne przy wartościach wskaźnika mniejszych od 2,0 (charakterystycznym dla klimatu suchego);
- niekorzystnym z punktu widzenia potrzeb gospodarki rolniczej jest niedostateczna wielkość i częstotliwość opadów atmosferycznych (wielkości w tabeli),
- wysoka wartość rocznej sumy parowania terenowego może być przyczyną występowania okresów posusznych, szczególnie dokuczliwych w okresie wegetacyjnym.
- tereny zabudowy, o silnie zmienionych warunkach klimatycznych - o podwyższonej temperaturze i utrudnionym przewietrzaniu. Dotyczy to większości obszarów zabudowy miejskiej, z wyłączeniem takich terenów położonych peryferyjnie w stosunku do centrum miasta,
- tereny dolin rzecznych Łupi, Rawki i Pisi oraz innych cieków bez nazwy, także nielicznych zagłębień bezodpływowych w terenach rolnych - charakteryzujące się niekorzystnymi warunkami wilgotnościowymi (wynikłymi z płytkiego zalegania wód gruntowych), z dużym prawdopodobieństwem występowania przygruntowych przymrozków oraz zjawiska inwersji temperatury, częstym zaleganiem chłodnego i wilgotnego powietrza oraz mgieł,
- tereny przyleśne znajdujące się w północnej części miasta na styku z Puszczą Bolimowską, w części północno - wschodniej na styku z terenami leśnymi wsi Pamiętna i Strobów oraz w części zachodniej na styku z terenami Lasu Zwierzynieckiego. Klimat tych terenów charakteryzuje się podwyższoną wilgotnością, większą zacisnością i zmniejszoną amplitudą dobową temperatury,

- tereny otwarte miasta o dobrych warunkach termicznych, wilgotnościowych oraz solarnych, także dostatecznie przewietrzane. Są to pozostałe tereny miasta (niezabudowane lub z zabudową rozproszoną), peryferyjnie położone w stosunku do istniejącej zabudowy miejskiej.

Obszar opracowania

Tereny charakteryzujące się okresowo gorszymi warunkami klimatycznymi. Warunki solarne dobre, właściwe terenom płaskim. Okresowo gorsze warunki wilgotnościowe (w miejscach płytkiego zalegania wód gruntowych). Prawdopodobieństwo występowania lokalnych mgieł oraz przymrozków radiacyjnych, głównie późno wiosennych. Obszary mniej odpowiednie dla budowy mieszkaniowej bez przeciwskazań dla obiektów o charakterze usługowym.

W północnej części obszaru i w sąsiedztwie tereny leśne okresowo wilgotne położone na obszarach okresowo zalewanych mało przydatne dla rekreacji lokalnie utrudniające przewietrzanie i wpływ mas chłodnego powietrza.

2. Warunki morfologiczne i hipsometryczne

Miasto położone jest na styku dwóch makroregionów: Niziny Środkowomazowieckiej i Wzniesień Południowomazowieckich, a tym samym dwóch mezoregionów: Równiny Łowicko - Błońskiej (symbol mezoregionu 318.72 według podziału fizyczno-geograficznego Polski Kondrackiego, 1993) i Wzniesień Łódzkich (symbol mezoregionu 318.82 według podziału fizyczno - geograficznego Kondrackiego, 1993).

Miasto ułożone jest na płaskiej wysoczyźnie morenowej, której rzeźbę urozmaicają doliny rzek spływających do Bzury z Wzniesień Południowomazowieckich: Rawki, Pisi i Łupi. Wysokości bezwzględne wahają się od 85 do 140 m. W obrębie miasta można wyróżnić 5 jednostek morfologicznych:

1. wysoczyznę morenową, plejstoceniową, wyniesioną ok. 112-138 m n.p.m. Teren wysoczyzny opada łagodnie w kierunku północnym, a spadki nie przekraczają 5%. Najniżej położony jest fragment północno-zachodni, graniczący z Puszcza Bolimowską. W jej granicach można wyróżnić 2 płaty: zachodni wysokości wahają się od 112 do 138 m n.p.m.) i wschodni (niżej położony, kształtuje się na rzędnych od 135 m n.p.m. w części południowo zachodniej do 122 m n.p.m. w części północno zachodniej), rozgraniczone doliną rzeki Łupi. Zróżnicowane są poprzez warunki hipsometryczne,
2. obszar stożków napływowych i pokryw akumulacyjnych w części południowo-zachodniej miasta ukształtowanych w obszarze stoku wysoczyzny w wyniku erozyjno-akumulacyjnej działalności pra Łupi i pra Zwierzynki, na przełomie neoplejstocenu i holocenu. Spadki nie przekraczają 2%. Rzędne w przedziale od 127 m n.p.m. Do 135 m n.p.m.,
3. dolina rzeki Łupi wraz z jej terasami zalewowymi i nadzalewowymi o charakterystycznej bardziej stromej prawej krawędzi, miejscami tworzącej skarpę o wysokości 6-8 m. Taras zalewowy położony jest na wysokości od 110 m do 125 m n.p.m. a jego szerokość wahają się na obszarze miasta od 20 m (na północy) do 325 m (na południu),
4. dolina rzeki Rawki, której tylko lewy brzeg wchodzi w skład granicy miasta. Taras zalewowy jest tu rozległy, jego szerokość sięga 1200 m. Wysokość bezwzględna waha się od 100 do 110 m. Taras nadzalewowy jest wyniesiony o ok. 2,5 m nad poziom tarasu zalewowego, stanowiąc w terenie wyraźną skarpę. Wysokość bezwzględna waha się od 110 do 112,5 m n.p.m. Wznosi się łagodnie w kierunku zachodnim przechodząc w wysoczyznę,
5. dolina rzeki Pisi, której prawobrzeżna część tarasu zalewowego zawiera się w granicach miasta. Jego szerokość waha się od 30 do 100 m, a jego wysokość bezwzględna od 131 do 133 m n.p.m.

Obszar opracowania znajduje się w obrębie wysoczyzny plejstoceniowej (poziom Skierniewicki) – lekko falistej moreny wyniesionej na poziomie 117,1 –118,2 m n.p.m.

3. Budowa geologiczna i warunki gruntowe

Skierniewice leżą na terenie wału kujawskiego, który budują górnourajskie wapienie, wapienie margliste i margle, a miejscami środkowourajskie mułowce, wapienie i piaskowce dolomityczne. Na terenie województwa łódzkiego osady trzeciorzędowe występują zwykle w postaci izolowanych płytów w miejscach zagłębień utworów mezozoicznych. Na obszarze Skierniewic nie wychodzą one na powierzchnię, ale pod utworami czwartorzędowymi występują skały osadowe pliocenu i miocenu wyższego oraz miocenu niższego.

W procesie formowania obecnego krajobrazu największą rolę odegrał okres czwartorzędu. Województwo łódzkie położone jest w strefie ciągłej pokrywy osadów czwartorzędowych, związanych z maksymalnym zasięgiem zlodowaceń środkowopolskich. W rejonie miasta Skierniewice osiągają one miąższość od 50 do 100 m i spoczywają na plioceńskich ilach pstrych (poznzańskich).

Najstarszymi osadami czwartorzędowymi są zastoiskowe mułki i mułki ilaste. Seria ta była deponowana jako recesywne osady zastoiskowe w okresie młodszego zlodowacenia Sanu, w środkowym mezoplejstocenie. Ponad nimi występuje miąższa seria piaszczysto-żwirowych utworów interglacialnych, zbudowanych głównie z piasków drobno- i średnioziarnistych z przewarstwieniami żwirów. Strop tej serii występuje na głębokości 22 - 26 m p.p.t. Są to piaski interglacjału wielkiego, a w szczególności interglacjału mazowieckiego, stanowiącego najpóźniejsze ogniwo mezoplejstocenu. Powyżej występuje miąższa, ponad 20- to metrowa seria utworów lodowcowych stadiału Pilicy zlodowacenia Warty. Stanowią ją gliny zwałowe wykształcone jako gliny piaszczyste, z domieszką żwiru i gładzików skał skandynawskich. W obrębie tej serii występują częste przewarstwienia i soczewki piasków wodnolodowcowych. Strop tych utworów wykazuje objawy wietrzenia w warunkach zimnego klimatu strefy peryglacialnej cechującego okres zlodowacenia Wisły. Tworzy go 1,5 - 3,5 metrowa warstwa glin eluwalnych - glin warstwowanych i glin piaszczystych, laminowanych piaskiem. Nierzadko utwory te pokrywają piaski pokrywy aluwialnej - cienką i nieciągłą warstwą. Tego typu budowa geologiczna powierzchni terenu dotyczy ogromnej części obszaru miasta.

W części północno-wschodniej i południowo-zachodniej obszaru miasta, w obszarze kopalnych, eoholocenijskich struktur erozyjnych oraz w dolinach rzecznych dominują utwory akumulacji rzecznej, lokalnie przewarstwione utworami rzeczno-zastoiskowymi, w tym organicznymi. Miąższość utworów piaszczystych waha się od 1 do ponad 10,0 m. Są to przeważnie piaski średnie i drobne ze żwirem, lokalnie pylaste lub zaglinione, najczęściej podścielone na głębokości 1 - 6 m gliną zwałową warciańską. W rejonie Feliksowa i Halinowa utwory rzeczne występują w facji stożka napływowego, w której dominują utwory piaszczysto-żwirowe. Przewarstwione są warstwami mułków a sporadycznie namułów organicznych i ilów rzeczno-zastoiskowych, zwłaszcza w partiach stropowych.

Współczesne dna dolin rzek Łupi-Skierniewki, Rawki i Pisi-Zwierzynki wypełniają głównie mezo- i neoholocenijskie utwory rzeczne różnych facji: wykształcone w postaci luźnych piasków facji korytowej a wyżej jako namuły, lokalnie z torfami facji starorzeczy. Miąższość tych utworów waha się od 1,0 m do ponad 6,0 m.

W obrębie obszaru opracowania występują piaski – utwory akumulacji rzecznej i rzeczno lodowcowej. Piaski średnie i grube rzadziej drobne z domieszką żwirów, o miąższości > 4,5 m, średniozagęszczone. Fragmentarycznie występują piaski średnie, drobne i pylaste o miąższości 1-2 m, średniozagęszczone, podścielone gliną

4. Warunki hydrologiczne i hydrogeologiczne

Miasto Skierniewice leży w obrębie dwóch dużych jednostek hydrogeologicznych. Północno-wschodnia część znajduje się w obrębie regionu Mazowieckiego, część południowo-zachodnia w obrębie regionu Kutnowskiego.

W obu regionach znaczącą rolę odgrywają wody podziemne w utworach czwartorzędowych. Występowanie czwartorzędowych warstw wodonośnych charakteryzuje się dużym różnicowaniem w ułożeniu poziomym warstw i w profilu pionowym.

Obszar miasta Skierniewice, według podziału hydroregionalnego Polski, położony jest w południowo - zachodnim krańcu Regionu Południowomazowieckiego, należącego do zachodniej części Makroregionu Wschodniego Niżu Polskiego. Region ten cechuje się występowaniem trzech głównych, użytkowych pięter wodonośnych wód słodkich:

- dolno-kredowego i górnokredowego,
- piętra trzeciorzędowego, oligoceńskiego - mioceńskiego,
- piętra czwartorzędowego.

Warstwa wód dolnokredowych waha się 425 do 456 m p.p.t., a jej miąższość zawiera się w przedziale od 54 do 199 m. Wody tej warstwy znajdują się pod znacznym ciśnieniem hydrostatycznym. Są słaboalkaliczne i średniotwarde. Zawartość żelaza przekracza normę, natomiast pozostałe składniki fizykochemiczne i bakteriologiczne są w normie. Warstwa wód górnokredowych znajduje się na głębokości od 91 do 104 m p.p.t. Jej miąższość waha się od 156 do 206 m. Wydajność ujęć tych wód ciągle maleje z powodu słabego uszczelnienia wapieni górnokredowych oraz słabego zasilania warstwy wodonośnej. Jakość tych wód jest podobna do jakości wód dolnokredowych.

Warstwa wód trzeciorzędowych ma dwa różniące się od siebie poziomy wodonośne: oligoceński i mioceński. Dominuje poziom mioceński, którego zwierciadło ustabilizowało się na głębokości od 6 do 29 m p.p.t. Ich jakość nie jest najlepsza, zawierają duże ilości żelaza, domieszkę pyłów węgla brunatnego. Są mętne.

Warstwa wód czwartorzędowych wykazuje duże zróżnicowanie, zarówno w ułożeniu poziomym warstw, jak i w profilu pionowym. Na terenie miasta, do głębokości 50,0 m p.p.t., mogą występować 3 poziomy wodonośne:

- nadmorenowy, zdefiniowany jako I poziom wodonośny czwartorzędu, o nieciągłym zwierciadle swobodnym, płytkiej strefie wodonośnej, jej głębokość nie przekracza 5-6 m p.p.t. eksploatowana głównie przez studnie kopane
- śródmorenowy, zdefiniowany jako II poziom wodonośny czwartorzędu, o naporowym zwierciadle o niskim ciśnieniu piezometrycznym
- podmorenowy, zdefiniowany jako III poziom wodonośny czwartorzędu, o zróżnicowanej miąższości wahającej się od paru do kilkudziesięciu metrów. Zwierciadło wody stabilizuje się na głębokości od 0,5 m do kilkunastu metrów p.p.t. Stan czystości nie budzi zastrzeżeń, jednak z powodu dużej mętności, podwyższonej zawartości żelaza, manganu i barwy, woda wymaga uzdatniania.

Obszar opracowania zbudowany z gruntów łatwoprzepuszczalnych o zmiennej miąższości od 1,5 do ponad 5 m (piasków rzecznych wodnolodowcowych i lodowcowych o różnej granulacji i różnym współczynniku filtracji).

Zwierciadło wody występuje w strefie głębokości 0-1 m od powierzchni terenu.

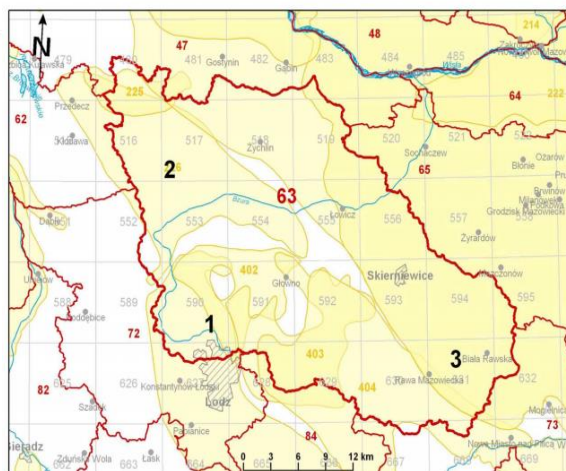
Studnie kopane czerpią wodę głównie z głębokości 2-2,5 m p.p.t.

5. Wody podziemne

Zgodnie z definicją podaną w Ramowej Dyrektywie Wodnej, jednolite części wód podziemnych (groundwater bodies) obejmują te wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiającą pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Znaczący przepływ wód podziemnych wg ww. Dyrektywy jest to taki przepływ, którego nie osiągnięcie na granicy JCWPd z wodami powierzchniowymi lub z ekosystemem lądowym powodowałoby znaczące pogorszenie ekologicznej lub chemicznej jakości wód powierzchniowych lub znaczną szkodę dla bezpośrednio zależnego od wód podziemnych ekosystemu lądowego. Pobór wód podziemnych znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę do spożycia jest to pobór wynoszący średnio ponad 10 m³/d albo pobór zaopatrujący co najmniej 50 osób.

Obszar miasta Skierniewice znajduje się w obszarze jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 63 (PLGW200032) – region wodny Środkowej Wisły.

Rys. 6 (po lewej)
JCWP w obszarze dorzecza Wisły,
 źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz. U. z 2016 poz. 1911 z późn. zm.)

Rys. 7 (na górze)
Granice JCWPd nr 63
 źródło: <http://www.psh.gov.pl/publikacje/jcwpd>

Zgodnie z charakterystyką obszaru umieszczoną na stronie internetowej Państwowej Służby Hydrogeologicznej JCWPd nr 63 posiada na zdecydowanej większości jeden lub dwa poziomy wodonośne czwartorzędowe. Wykształcony jest również lokalnie poziom mioceni i kredowy. Ponadto powszechnie występują wodonośne utwory jurajskie będące w bezpośredniej więzi hydraulicznej z poziomami młodszymi. Z kolei generalnie poziom kredowy nie wykazuje bezpośredniej więzi hydraulicznej z wodonośnymi utworami czwartorzędowymi lub mioceni. Cecha szczególna: duża niejednorodność stratygraficzna poziomów wodonośnych.

Zgodnie z art. 38e ust. 1 ustawy – Prawo wodne celem środowiskowym dla Jednolitych Części Wód Podziemnych jest:

- 1) zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
- 2) zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- 3) ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewniani między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Prowadzony monitoring jakości wód podziemnych w zakresie oceny Jednolitych Części Wód Podziemnych wskazuje, iż stan ilościowy i stan chemiczny tego obszaru jest dobry.

Tabela nr 1. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla JCWPd na obszarze dorzecza Wisły

Kod JCWPd	Czy JCWPd jest monitorowana?	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
63 PLGW200032	monitorowana	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. – w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Ocenę stanu jakości oraz zasobów ilościowych wód podziemnych w Skierniewicach dokonano w oparciu o badania prowadzone w ramach monitoringu regionalnego (zostały one opublikowane w Raporcie o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2010 r.). Na terenie miasta badaniom poddano dwie studnie (dwa punkty pomiarowo-kontrolne znajdują się w parku miejskim i przy ul. Łącznej). Próby wody z poszczególnych studni pobrano raz w roku. Obydwie studnie charakteryzowały się dobrą jakością i należały do klasy II. Jak wynika z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23.07.2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896) za podstawę oceny klas jakości wód przyjęto graniczne wartości określonej grupy wskaźników. Wody należące do klasy II to wody dobrej jakości. Wartości wskaźników jakości wody nie wskazują na oddziaływania antropogeniczne. Wskaźniki jakości wody, z wyjątkiem żelaza, nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Wartości wskaźników jakości wody oznaczone dla istniejących ujęć komunalnych na terenie miasta nie wskazują na oddziaływania antropogeniczne. Wskaźniki jakości wody, z wyjątkiem żelaza i manganu nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W obszarach opracowania nie znajdują się ujęcia wód.

Badania wód podziemnych prowadzone w ramach krajowego i regionalnego monitoringu w 2014 r. (Raport o stanie środowiska w woj. łódzkim w 2015 r.) nie obejmowały punktów pomiarowych znajdujących się na terenie miasta Skierniewice. Najbliżej znajdującymi się punktami, które objęto monitoringiem krajowym znajdowały się na terenie Nowego Kawęczyna (gm. Nowy Kawęczyn) i Prus (gmina Głuchów). Badane wody podziemne w Nowym Kawęczynie, pochodzące z poziomu wodonośnego - trzeciorzędu występowały w II klasie czystości. Badane wody podziemne w Prusach pochodzące z poziomu wodonośnego – czwartorzędu, występowały w III klasie czystości.

Jak wynika z „Raportu o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2015 r.” przeprowadzone w 2014 r. analizy nie wykazały występowania w badanych ujęciach wody niezadowolającej jakości (IV klasa) oraz wody złej jakości (V klasa).

Obszar miasta Skierniewice znajduje się w obrębie południowej części geotermalnego subbasenu grudziądzko - warszawskiego. Na terenie miasta stwierdzono występowanie wód geotermalnych o temperaturze ok. 68°C. Do bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wpisano złożę wód termalnych „Skierniewice”.

Wykorzystanie wód termalnych w rejonie Skierniewic możliwe jest w systemie dubletu otworów - otwór eksploatacyjny i otwór chłonny GT-1 i GT-2. Znajdują się one na północnych obrzeżach miasta, w sąsiedztwie ulic: Sobieskiego i Rybickiego. Odległość między tymi odwiertami wynosi ok. 1 km. Odwierty zlokalizowane są na terenach rolniczych stanowiących własność Skarbu Państwa. W bezpośrednim otoczeniu odwiertów znajdują się: tereny rolnicze otwarte i z uprawami pod osłonami, tereny z zabudową produkcyjną i usługową, tereny z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (osiedle „Mazowiecka”).

W odległości ok. 3,0 km w linii prostej od wschodniej granicy opracowania projektu planu miejscowego (północno-wschodnia część miasta) znajdują się dwa odwierty wód geotermalnych o potwierdzonych własnościach leczniczych.

Dotychczas nie ustanowiono stref ochronnych dla ujęć wód geotermalnych, podobnie jak nie określono granic obszaru górniczego i terenu górniczego dla tej kopaliny.

Wszystkie w/wym. poziomy wodonośne są dobrze izolowane przed dopływem zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Wartości wskaźników jakości wody oznaczane dla istniejących ujęć komunalnych nie wskazują na oddziaływania antropogeniczne. Wskaźniki jakości wody, z wyjątkiem żelaza, nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Ujęcia komunalne wykorzystywane dla zaopatrzenia ludności Miasta i odwierty wód geotermalnych położone są odległe od obszaru planu.

6. Wody powierzchniowe

Centralna część kraju charakteryzuje się typem krajobrazu nizinnego, z dominującą ilością potoków nizinnych-piaszczystych. Miasto zlokalizowane w centralnej części Polski znajduje się w granicach ekoregionu Równiny Centralne.

W Regionie Wodnym Środkowej Wisły wyznaczono 1355 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, w większości naturalnych o umiarkowanym stanie ekologicznym.

Podstawową sieć hydrologiczną miasta tworzą 3 naturalne ciek: Łupia (Skierniewka), Rawka i Pisia. Największym odbiornikiem wód powierzchniowych z terenu miasta jest Łupia. Obszar obowiązującego planu miejscowego obejmujący swymi granicami obecną zmianę planu miejscowego leży w zlewni rzeki Rawki.

We wschodniej części miasta przepływa rzeka Rawka. Stanowi ona prawy, największy dopływ Bzury. Rzeka ma ok. 97 km długości, a jej dorzecze obejmuje obszar 1192 km². Rawka powstaje z połączenia dwóch cieków źródłowych znajdujących się ok. 5 km na wschód od Koluszek. Wpada do Bzury między Łowiczem a Sochaczewem. Średni przepływ rzeki przy ujściu wynosi ok. 5,3 m³/s, a maksymalna rozpiętość wahań stanów wód to 2,8 m. Rawka jest zachowaną w naturalnym stanie typową rzeką niziną średniej wielkości i dlatego koryto rzeki zostało objęte ochroną rezerwatową od źródeł aż do ujścia – rezerwat przyrody Rawka, ponadto chronione są fragmenty doliny i skarpy bardziej oddalone od obecnego koryta – rezerваты Kopanicha i Ruda Chlebacz. Rzeka od Starej Rawy do Bolimowa płynie przez Bolimowski Park Krajobrazowy. Wzdłuż rzeki utworzono Obszar Natura 2000 pn. „Dolina Rawki”.

W południowo – zachodnim krańcu miasta przepływa rzeka Pisia - Zwierzyniec jest ona prawostronnym dopływem Bzury. Jej długość wynosi 33,2 km. Źródło znajduje się w okolicach miejscowości Drzewce. Zlewnia rzeki zajmuje południowo-zachodni fragment Skierniewic.

Przez centralną część miasta w kierunku północ-południe przepływa rzeka Łupia. Całkowita długość rzeki Łupi - Skierniewki wynosi 50,0 km, z czego w Skierniewicach płynie na odcinku 7,0 km. W środkowym biegu rzeki utworzono zbiornik retencyjny pod nazwą „Zalew Zadębie”. Jest to zbiornik przepływowy o długości 2,1 km, przy normalnym poziomie piętrzenia na rzędnej 121,0 m n.p.m. Funkcjonowanie zbiornika ogranicza do minimum zagrożenie powodziowe ze strony rzeki. Zasięg wód powodziowych o prawdopodobieństwie 1% dla tej rzeki (według nomenklatury zapisanej w ustawie Prawo wodne są to tzw. „obszary szczególnego zagrożenia powodzią”) określa dokument - „Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – obszary zagrożenia powodziowego rzeki Łupi-Skierniewki”. Zasięg ten przebiega po krawędzi pierwszej skarpy nad korytem rzeki. Do czasu opracowania „mapy zagrożenia powodziowego” i „mapy ryzyka powodziowego” jest to obowiązujący dokument, którego ustalenia przesadzają o zakresie zastosowania rygorów przepisów ustawy Prawo wodne, odnoszących się do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

W terenach zurbanizowanych (również w obszarze opracowania) wody opadowe zbierane są w system kanalizacji deszczowej i odprowadzane do rzeki Łupi.

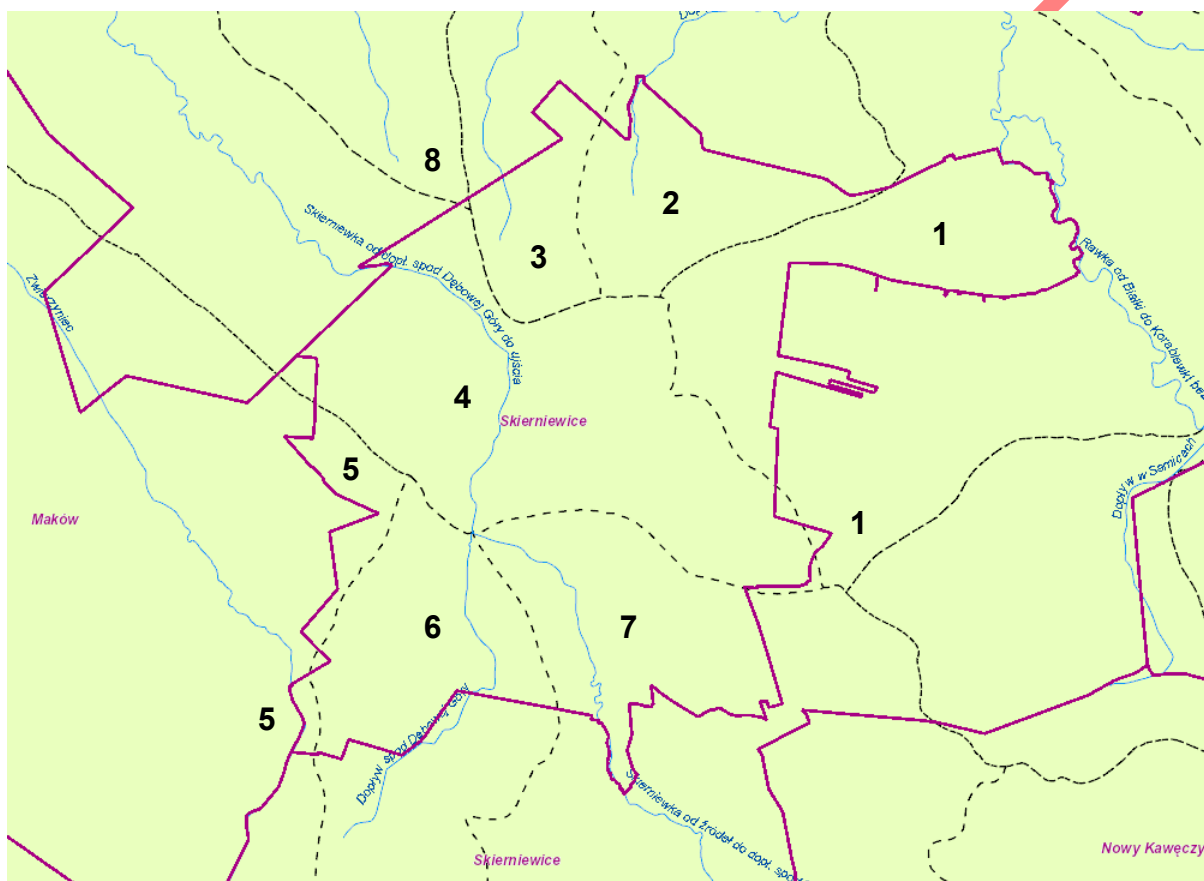
Obszar miasta Skierniewice znajduje się w dorzeczu rzeki Wisły i swoimi granicami obejmuje osiem jednolitych części wód powierzchniowych.

Tabela nr 2. Jednolite części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie miasta Skierniewice

L.p.	kod JCWP	nazwa JCWP	całk. pow. (km ²)	typologia JCWP
1	RW200019272693	Rawka od Białki do Korabiewki bez Korabiewki	94,7	19
2	RW200017272692	Dopływ z Serwitut	12,65	17
3	RW200017272599 29	Dopływ spod Skierniewic do Bzury	44,73	17

4	RW200019272589 9	Skierniewka od dopł. spod Dębowej Góry do ujścia	66,28	19
5	RW200017272569	Zwierzyniec	146,92	17
6	RW200017272588	Dopływ spod Dębowej Góry	11,04	17
7	RW200017272587 9	Skierniewka od źródeł do dopł. spod Dębowej Góry	274,1	17
8	RW200017272592 9	Dopływ z Nieborowa	94,7	

Rozmieszczenie wymienionych w powyższej tabeli poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych w granicach miasta przedstawiono na rysunku poniżej.

Rys. 8. Poglądowa mapa jednolitych części wód powierzchniowych w granicach miasta Skierniewice – numeracja JCWP według tabeli.

źródło: <http://geoportal.kzgw.gov.pl/imap/>

Polska zobligowana jest do przeprowadzenia oceny stanu wód powierzchniowych. W ustawie – Prawo wodne zawarto odpowiednie przepisy dotyczące oceny stanu wód oraz upoważnienie do wydania przez Ministra Środowiska rozporządzeń wykonawczych (art. 38a ust. 2 i 3 ustawy – Prawo wodne). Na koniec cyklu 2010–2015 obowiązywały: rozporządzenie definicyjne oraz rozporządzenie klasyfikacyjne z 2014 r.

Stan lub potencjał ekologiczny JCWP klasyfikuje się na podstawie danych uzyskanych w wyniku realizacji badań monitoringowych w reprezentatywnym ppk.

Stan ekologiczny określa się dla naturalnych JCWP, natomiast potencjał ekologiczny określa się dla SZCW (silnie zmieniona część wód) i SCW (sztuczna część wód).

Przy ocenie stanu ekologicznego JCWP ocenie poddaje się następujące elementy jakości:

- 1) elementy biologiczne (skład, liczebność i biomasa fitoplanktonu, skład i obfitość flory wodnej, w tym makrofitów i fitobentosu, makroglonów, roślin okrytozalążkowych, skład i liczebność makrobezkręgowców bentosowych, skład, liczebność i struktura wiekowa

ichtiofauny),

- 2) elementy hydromorfologiczne (reżim hydrologiczny, warunki hydromorfologiczne i inne),
- 3) elementy fizykochemiczne (warunki ogólne oraz substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, czyli specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne).

Szczegółowy zakres ocenianych elementów jakości dla klasyfikacji stanu ekologicznego różni się w zależności od kategorii JCWP.

Podstawę oceny każdej JCWP stanowią zawsze elementy biologiczne, zaś elementy fizykochemiczne i hydromorfologiczne pełnią jedynie rolę wspomagającą. Na podstawie oceny wyżej wymienionych elementów jakości badanej JCWP przypisuje się jedną z pięciu klas jakości, odpowiadających konkretnemu stanowi ekologicznemu. Wartości graniczne wskaźników jakości wód dla poszczególnych klas oraz procedurę prowadzenia oceny (tak stanu, jak i potencjału), której wyniki zaprezentowano w niniejszym rozdziale określało rozporządzenie klasyfikacyjne z 2014 r.

Badania wód (jednolitych części wód powierzchniowych) rzeki Łupi (Skierniewki), na odcinku od dopływu spod Dębowej Góry do ujścia (punkt pomiarowo-kontrolny Skierniewka – Mysłaków) przeprowadzone w 2017 r. przez służby WIOŚ wykazały iż:

- stan (potencjał ekologiczny JCWP) - nie badano,
- stan chemiczny- poniżej stanu dobrego,
- stan jednolitych części wód powierzchniowych - zły.

Badania wód (jednolitych części wód powierzchniowych) rzeki Rawki (punkty pomiarowo-kontrolne w miejscowościach: Budy Grabskie, Kęszyce, Wołuczka) przeprowadzone w 2017 r. przez służby WIOŚ wykazały:

- stan (potencjał ekologiczny JCWP) - nie badano,
- stan chemiczny – poniżej stanu dobrego (PSD),
- stan jednolitych części wód powierzchniowych - zły.

Stan jednolitej części wody określa się dla wód przebadanych zarówno pod względem ekologicznym, jak i chemicznym. Równoważnym elementem oceny stanu jest spełnienie dodatkowych wymogów obszarów chronionych. Ze względu na decydującą rolę elementu o klasyfikacji najniższej, nadano stan zły jednolitym częściom wód, w których brakowało oceny stanu/potencjału ekologicznego lub stanu chemicznego, ale pozostałe elementy wskazywały na stan poniżej dobrego.

Tabela nr 3. Zestawienie stanu oraz celów środowiskowych dla JCWP znajdujących się w granicach miasta Skierniewice.

Nr	kod JCWP	nazwa JCWP	Ocena stanu	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
				Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
1	RW200019272693	Rawka od Białki do Korabiewki bez Korabiewki	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
2	RW200017272692	Dopływ z Sewitut	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona
3	RW2000172725929	Dopływ spod Skierniewic	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
4	RW2000192725899	Skierniewka od dopł. spod Dębowej Góry do ujścia	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
5	RW200017272569	Zwierzyniec	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
6	RW200017272588	Dopływ spod Dębowej Góry	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona
7	RW2000172725879	Skierniewka od źródeł do dopł. spod Dębowej Góry	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
8	RW2000172725929	Dopływ z Nieborowa	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona

Źródło: Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. – Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Obszar niniejszego opracowania znajduje się w granicach JCWP 2 – tzw. „dopływ spod Sewitut” o kodzie JCWP RW200017272692. W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oceniono:

- stan tego obszaru JCWP jako zły,
- stan lub potencjał ekologiczny – dobry,
- stan chemiczny – dobry,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych - niezagrażona

Obszar opracowania znajduje się w zlewni rzeki Rawki. Przez obszar ten w kierunku z południa na północ przepływa rów, który zbiera wody z okolicznych terenów.

7. Warunki glebowe

Na terenie miasta przeważają gleby powstałe z glin zwałowych. Należą one do typu gleb brunatnych i bielcowych. Zaliczane są do klasy IIIa i IV b. W południowo-zachodnim i północno-wschodnim obszarze miasta występują gleby brunatne wylugowane, rdzawe, bielcowe i czarne ziemie zdegradowane powstałe na utworach piaszczystych pochodzenia aluwialnego i rzeczno-piaskach luźnych i słabogliniastych. Zaliczane są do klasy V i VI. W dolinach rzecznych oraz na terenach o płytkim zwierciadle wód podziemnych wytworzyły się piaski, pyły, torfy, mursze, utwory mułowo-torfowe, zaliczane do grupy czarnych ziem deluwialnych, mań, gleb murszowych i murszowatych.

Na terenach rolniczych przeważają gleby bielcowe oraz rdzawe uprawne i brunatne uprawne. Zajmują one 41,4% powierzchni miasta. Nie występują tu gleby klasy I i II, które są najbardziej przydatne pod uprawy. Najwięcej jest gleb klasy IV, występujących w rejonie ulic: Zwierzynieckiej, Kościuszki, Przemysłowej oraz na północno-zachód od ulicy Armii Krajowej. Gleby klasy III, kompleksu pszenno-żytniego lub żytniego bardzo dobrego, występują pomiędzy ulicą Kątną i Sobieskiego. Gleb klasy V i VI jest stosunkowo niewiele. Są to gleby kompleksu żytniego słabego i żytniego najslabszego. Leżą przede wszystkim w południowej części miasta oraz w części północno-zachodniej.

W obrębie obszaru opracowania występują gleby bielcowe i brunatne wytworzone z piasków. Gleby bardzo lekkie w typie gleb brunatnych kwaśnych lub wylugowanych. Niestrukturalne, trwale za suche. VI klasa gruntów ornych. Gleby orne najslabsze. Przynależność rolnicza bardzo ograniczona. Zaliczane do 7-go kompleksu uprawowego żytniego najslabszego (łubinowego). Uprawa żyta możliwa przy stosowaniu silnego nawożenia organicznego. Fragmentarycznie niewielkie płyty lasu – bór świeży. W drzewostanie dominuje brzoza w III i IV klasie wieku (ok. 60 – 80 lat), rzadziej sosna. Podszycie dobrze rozwinięte. Las okresowo zbyt wilgotny, położony na terenach okresowo zalewowych.

Grunty zabudowane zostały nie klasyfikowane.

8. Zasoby naturalne (bioróżnorodność), walory krajobrazowe i ich ochrona prawna

Pod względem klasyfikacji geobotanicznej J. M. Matuszkiewicza teren miasta znajduje się w południowo-zachodniej części krainy Południowomazowiecko-Podlaskiej w okręgu Łowicko-Warszawskim. Potencjalną roślinnością tego obszaru są bory mieszane i grądy odmiany mazowiecko - podlaskiej.

Obszar miasta jest silnie przekształcony antropogenicznie. Sprzyja to zanikowi roślinności naturalnej, która na obrzeżach miasta przyjmuje formy głównie lasów mieszanych świeżych i grądów.

Walory krajobrazowe są pochodną czynników naturalnych takich jak: ukształtowanie terenu, obecność cieków oraz zieleni miejskiej, obecność terenów zalesionych oraz działalność człowieka, która często bardzo znacznie je modyfikuje.

Teren miasta stanowi północno-wschodni fragment wysoczyzny postglacjalnej, która od północy opada ku Równinie Łowicko-Błońskiej, a od strony północno-wschodniej poprzez rzekę Rawkę graniczy z obszarem Wysoczyzny Rawskiej.

Miasto ulokowane jest na płaskiej wysoczyźnie morenowej, której rzeźbę urozmaicają doliny rzek spływających do Bzury z Wzniesień Południowo-mazowieckich: Rawki, Łupi i Pisi. Równina na której położone jest miasto przedstawia płaski poziom denudacyjny, z wysokościami bezwzględными od 85 do 140 m. Rzeźba terenu wraz z zielenią, która jej nieodłącznie towarzyszy, powinna stanowić główny szkielet systemu przyrodniczego miasta, powiązanego z funkcją rekreacji i wypoczynku dla jego mieszkańców. Rzeźba terenu jest najbardziej trwałym elementem środowiska naturalnego, jednak jej wpływ na oblicze urbanistyczno-architektoniczne miasta jest znacznie zaniżony i dla współczesnego miasta niewystarczający.

Warunki naturalne Skierniewic, typowe dla Niziny Środkowomazowieckiej charakteryzuje mała zmienność hipsometryczna i niewielki udział powierzchni leśnych. Istotnym elementem krajobrazu jest również woda. Układ hydrograficzny w znacznym stopniu określa istniejący i potencjalny krajobraz miasta. Sieć hydrograficzna charakteryzuje się znaczną ilością niewielkich cieków o niedużych przepływach. Obszar Skierniewic nie posiada szczególnie dużych zasobów wodnych – należy uznać go wręcz za ubogi w wody powierzchniowe. Wpływa na to przede wszystkim niewielka ilość dużych cieków prowadzących znaczące wody jak też brak większych naturalnych zbiorników. Wody stanowią nierozdzielny element systemu terenów biologicznie czynnych, podnosząc jego potencjał przyrodniczy i krajobrazowy. Powiązanie cieków i zbiorników wodnych z układem i obiektami terenów zieleni (terenów biologicznie czynnych) stanowi szkielet kompozycji przyrodniczej miasta. Powinien on, jak komunikacja, tworzyć w mieście zwarty system funkcjonalno-przestrzenny, a jego potencjał krajobrazowy (trwałość systemu) mógłby zostać zwiększony poprzez jego wpisanie w naturalną rzeźbę terenu.

Tereny zieleni na obszarze Skierniewic zajmują łącznie ok. 225,38 ha co stanowi ok. 6,57 % ogólnej powierzchni miasta. W ich skład wchodzi: park, zieleńce, obiekty sportowe, zieleń osiedlowa, zieleń przyuliczna, cmentarze, ogrody dydaktyczne (pola doświadczalne), zbiornik „Zadębie”. W powierzchni tej nie zawierają się ogrody przy zabudowie indywidualnej. Największą powierzchnię spośród terenów zieleni zajmują pola doświadczalne Instytutu Ogrodnictwa (uprawne pola doświadczalne i sady). Oprócz swojej funkcji dydaktycznej, stanowią one rezerwar terenów zieleni objętych ochroną przed zabudową miejską. Dominującą formą zieleni w mieście są ogrody działkowe, które zajmują ok. 71,45 ha co stanowi ok. 2,08 % ogólnej powierzchni terenów w mieście.

W ramach zieleni miejskiej stanowiącej jeden z najważniejszych elementów krajobrazu Skierniewic można wyróżnić tereny zieleni urządzonej, w tym;

- park, zieleńce, zieleń przyuliczna – są one powierzchniowo niewielkie i rozproszone na terenie miasta. Park pomimo swej odpowiedniej lokalizacji (usytuowany w bezpośredniej bliskości od centrum miasta) jest zaniedbany (nie wycinane samosiewy, drzewa i krzewy nie poddawane zabiegom pielęgnacyjnym i sanitarnym, znikoma ilość elementów małej architektury; ławek, koszy na śmieci),
- cmentarze gminne i parafialne; często pozbawione są prawidłowej konserwacji (nagrobki, drogi, ogrodzenia, miejsca gromadzenia odpadów, itp.) i pielęgnacji zwłaszcza zieleni. W większości cmentarzy nie wykorzystuje się ich potencjału kompozycyjnego i przestrzennego. Większość cmentarzy nie posiada żadnej, czytelnej kompozycji przestrzennej, która podkreślałaby charakter miejsca i jego znaczenie, porządkowała przestrzeń w sposób jasny i przejrzysty np. poprzez tworzenie czytelnego układu alei głównych (wyjątek stanowi cmentarz Św. Rocha, gdzie wyeksponowana jest aleja kasztanowcowa) w nawiązaniu do symboliki sakralnej w taki sposób, aby miejsca pochówku łączyły walory przestrzenne, kulturowe i przyrodnicze,
- ogrody działkowe i przydomowe; ich potencjał widokowy wzrasta, maleje natomiast funkcja produkcyjno-uprawowa. Pojawia się w nich coraz częściej trwała roślinność ozdobna (drzewa, krzewy, pnącza, byliny, trawy). W krajobrazie miasta należy je traktować jako tereny o funkcjach przyrodniczych jak i wypoczynkowych.
- lasy i zadrzewienia; stanowią jedynie 4,6 % powierzchni miasta. Nie są one przystosowane do właściwego pełnienia funkcji klimatycznej, ochronnej i rekreacyjno-

wypoczynkowej. Dostosowanie lasów do ww. funkcji pozwoliłoby na lepszą ich ochronę przed różnorodną presją miasta. Na obszarze miasta i w bezpośrednim otoczeniu występują; lasy łęgowe budowane przez dąb, jesion lub wiąz, lasy mieszane świeże (kompleks lasu dębowo-sosnowego), sosnowy bór świeży i lokalnie na terenach podtapianych o umiarkowanym odpływie wody niewielkie płaty bagiennego lasu olszowego.

- pola uprawne; mają znaczący udział w krajobrazie szczególnie na obrzeżach miasta. Docelowo wymagają niedużego zadrzewienia zwłaszcza na styku z drogami intensywnego ruchu samochodowego czy kolejowego oraz w formie tzw. zadrzewień śródpolnych.
- tereny upraw polowych i tereny sadowniczo-ogrodnicze; mają znaczący udział zarówno w strukturze użytkowania gruntów miasta, stanowią one ok. 48 % powierzchni miasta, jaki i w kształtowaniu walorów krajobrazowych.
- łąki i pastwiska; zlokalizowane są najczęściej na nisko położonych terenach o dużym potencjale wodnym, głównie w dolinie rzeki Rawki, (fragmentarycznie Łupi) i Pisi oraz na zapleczach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i siedliskowej znajdującej się głównie na obrzeżach miasta.

Zieleń towarzysząca poszczególnym ulicom stanowi również swoiste łączniki pomiędzy poszczególnymi obiektami stanowiącymi węzły ekologiczne.

Większe tereny leśne znajdują się głównie na północnych i południowych obrzeżach miasta. Drzewostan dominujący to sosna, brzoza, olsza. Zarządza nimi Nadleśnictwo Skierniewice oraz Prezydent Miasta Skierniewice. Ich powierzchnia wynosi 124,6 ha.

Rys. 9. Lasy na terenie miasta Skierniewice.

Źródło; Program Ochrony Środowiska Miasta Skierniewic na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.

Tabela nr 4. Grunty leśne występujące na terenie miasta Skierniewice w roku 2015

Ogółem (ha)	Grunty leśne miejskie ogółem (ha)	Grunty leśne kościołów i związków wyznaniowych (ha)	Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie lasów państwowych (ha)	Grunty leśne prywatne (ha)
127	31	1	19	76

Źródło; Program Ochrony Środowiska Miasta Skierniewice na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.

Na terenie miasta Skierniewice przeważają grunty leśne prywatne, które stanowią 76 ha. Grunty leśne publiczne zajmują powierzchnię 31 ha.

Obszar opracowaniem fragment niezabudowanej działki przylegającej do zabudowy mieszkaniowej. Zabudowa ta funkcjonuje w ramach osiedla mieszkaniowego.

Znacząca powierzchnia obszaru opracowania pozostaje odłogowana. Można obserwować procesy naturalnej sukcesji. Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji zidentyfikowano zbiorowiska trawiaste oraz nitrofilne zbiorowiska zrębów, terenów ruderalnych i zdeptanych oraz tereny zadrzewione.

Identyfikacji typów roślinności w obszarze opracowania dokonano w oparciu o klucz do identyfikacji zbiorowisk roślinnych, oparty na podstawie gatunków wskaźnikowych.

Roślinność w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej została znacząco zmieniona. Dominują głównie rośliny ozdobne rosnące w sąsiedztwie zabudowy oraz zbiorowiska roślin ruderalnych – w większości zdegradowane.

Wśród zbiorowisk terenów ruderalnych i zdeptanych występują zbiorowiska z klasy: *Artemisietea vulgaris* - nitrofilne zbiorowiska roślin wieloletnich na terenach ruderalnych. Pospolitymi roślinami ruderalnymi w analizowanym terenie są: bylica pospolita (*Artemisia vulgaris*) i wrotycz pospolity (*Tanacetum vulgare* L.), gatunki charakterystyczne dla zespołu Ass. *Artemisio-Tanacetum*. Ponadto perz właściwy (*Elymus repens*), ostrożeń polny (*Cirsium arvense*), cykoria podróżnik (*Cichorium intybus* L.), pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica* L.), nostrzyk wyniosły *Melilotus altissima* i szczaw tępolistny (*Rumex obtusifolius*), dziewanna drobnokwiatowa (*Verbascum thapsus* L.). W fitosocjologii jest to gatunek wyróżniający dla ciepłolubnych zbiorowisk wysokich bylin odpornych na suszę z rzędu *Onopordetalia acanthii*.

W obrębie nieużytków spotyka się kępy brzoź (rośliny lekkonasienne) oraz zbiorowiska roślinne tworzące zwartą okrywę roślinną, utworzoną przez wiele gatunków traw, głównie niskich i luźno kępkowych, turzyc oraz ziół.

W północno-wschodniej części obszaru opracowania występuje las sosnowo-dębowo-olszowy na siedlisku grądu niskiego serii ubogiej. Głównie bór świeży, w drzewostanie dominuje brzoza w III i IV klasie wieku. Podszycie jest dobrze rozwinięte.

Ww. zbiorowiska nie należą do siedlisk zagrożonych w skali Europy, figurujących w załączniku I Dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa), ani gatunków rzadkich lub zagrożonych w skali kraju i regionu, zgodnie z Czerwoną listą roślin i grzybów Polski (Zarzycki i in. 2006).

Północna i wschodnia część obszaru opracowania znajduje się w otulinie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego. Otulina ta stanowi pas gruntu o szerokości 200 m równoległy do granic zewnętrznych i wewnętrznych Parku.

Jest to strefa ochronna, granicząca z Parkiem wyznaczona w celu zabezpieczenia Parku przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.

Rozporządzeniem nr 4/2008 Wojewody Łódzkiego z dnia 27 lutego 2008 r. dla Bolimowskiego Parku krajobrazowego ustanowiono plan ochrony.

Plan ten działa na podstawie rozporządzenia Nr 36 Wojewody Łódzkiego z dnia 17 października 2005 r. w sprawie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego, znajdującego się w granicach województwa łódzkiego (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 318, poz. 2928) oraz rozporządzenia Nr 9 Wojewody Mazowieckiego z dnia 4 kwietnia 2005 r. w sprawie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego leżącego częściowo w granicach województwa mazowieckiego (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego Nr 75, poz. 1978).

Plan ochrony Parku ustanowiono na okres obejmujący lata 2008 - 2027.

Na terenie otuliny Parku wyznaczono następujące obszary realizacji działań eliminujących lub ograniczających zagrożenia zewnętrzne, zwane dalej strefami:

1) strefy funkcji ekologicznych obszarów oddziaływujących na Park:

a) OWE - strefa wzmocnienia powiązań ekologicznych,

- b) OKE - strefa kształtowania sfery ekologicznej,
- c) OMO - strefa minimalizowania negatywnych oddziaływań ciągów komunikacyjnych,
- 2) strefa funkcji kulturowych obszarów oddziałujących na Park:
 - a) OZK - strefa kształtowania krajobrazu kulturowego,
- 3) strefy funkcji gospodarczych obszarów oddziałujących na Park:
 - a) OIR - strefa regulowania i porządkowania intensywnego rozwoju funkcji pozarolniczych,
 - b) OOR - strefa kreowania ograniczonego rozwoju wielofunkcyjnego obszarów wiejskich,
 - c) OKR - strefa kształtowania krajobrazu rolniczego.

Obszar opracowania znajduje się w strefie OIR 6 strefa regulowania i porządkowania intensywnego rozwoju funkcji pozarolniczych. Strefy OIR wyznaczono na obszarach podlegających dość szybkiemu rozwojowi funkcji mieszkaniowych oraz usługowych i produkcyjnych.

W planie ochrony (w Dziale VI, rozdziale 1) ustalono działania eliminujące lub ograniczające zagrożenia zewnętrzne obowiązujące na terenie otuliny.

W projekcie planu miejscowego, nie naruszono ustaleń planu ochrony dla Bolimowskiego Parku Krajobrazowego.

Pozostałe obszary chronione znajdują się w różnej odległości od obszaru opracowania. W zasięgu ok. 3 km od obszaru w linii prostej w kierunku na wschód, w sąsiedztwie granicy administracyjnej miasta znajduje się Obszar Natura 2000 pn. „Dolina Rawki” wchodzący w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej.

Pozostałe obszary objęte ochroną prawną znajdują się na obrzeżach miasta w następujących odległościach od ww. obszaru:

- rezerwat przyrody pn. „Rawka” – ok. 3,4 km w kierunku na wschód,
- Bolimowski Park Krajobrazowy – ok. 0,1 km w linii prostej w kierunku na północny-wschód,
- Bolimowsko-Radziejowski Obszar Chronionego Krajobrazu z doliną Środkowej Rawki – ok. 0,1 km w linii prostej w kierunku na północny-wschód,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy pn. „Zwierzyniec Królewski” – ok. 4,6 km w linii prostej w kierunku na południowy - zachód.

W obrębie obszaru opracowania nie występują obiekty objęte ochroną pomnikową.

Obszar opracowania wraz z terenami przyległymi pełni ważną funkcję w strukturze przestrzennej miasta. Są to otwarte tereny zieleni, które wchodzą w skład systemu zieleni w mieście.

W części zabudowanej obszaru opracowania nie zaobserwowano półnaturalnych czy naturalnych zbiorowisk roślinności. Występuje natomiast zieleń urządzona pod kątem zaspokojenia potrzeb wypoczynku ich mieszkańcom oraz w celu poprawy walorów estetycznych otoczenia. Charakteryzują ją przede wszystkim znaczna różnorodność gatunkowa.

Zgodnie z art. 16 ust. 7. Ustawy o ochronie przyrody, projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w części dotyczącej parku krajobrazowego i jego otuliny, wymagają uzgodnienia z właściwym miejscowo regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w zakresie ustaleń tych planów, mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody parku krajobrazowego.

Pod względem regionalizacji faunistycznej A.S. Kostrowickiego zawartej w Atlasie RP teren znajduje się w centralnej części Okręgu Środkowopolskiego i w centralnej części podokręgu Wielkopolsko - Podlaskiego.

W obrębie analizowanego terenu nie prowadzono obserwacji i nie dokonano inwentaryzacji występującej tam fauny. Biorąc pod uwagę znaczne przekształcenia antropogeniczne należy spodziewać się, że istniejąca na terenie fauna może być

zróżnicowana.

Uwzględniając charakter terenu poddanego analizie i sąsiedztwo z terenami zabudowy mieszkaniowej można domniemywać, że występujące tam gatunki zwierząt związane są z osiedlami ludzkimi. W związku ze specyficznym charakterem ekosystemu, miasto zasiedlane jest przez gatunki zwierząt charakterystyczne dla ekosystemów zlokalizowanych głównie na terenach podmiejskich.

Ze względu na niewielką odległość terenów leśnych (Bolimowski Park Krajobrazowy) od strony północnej obszaru opracowania można spodziewać się występowania takich zwierząt jak: zając szarak (*Lepus europaeus*), lis (*Vulpes vulpes*), sarna (*Capreolus capreolus*). Są to gatunki łowne z okresem ochronnym.

Ponadto wiewiórka (*Sciurus vulgaris*) - gatunek objęty ochroną prawną, nornica ruda (*Clethrionomys glareolus*), mysz polna (*Apodemus agrarius*) i mysz leśna (*Apodemus flavicollis*). Miejscowo występujące kopce, głównie w terenach nieużytków świadczą o występowaniu kreta (*Talpa Europaea*) - gatunek objęty ochroną prawną występujący poza ogrodami, szkółkami i lotniskami.

Niektóre z ww. zwierząt w poszukiwaniu pokarmu, kryjówek czy miejsc rozrodu podążają nawet do centrów miast. Natrafiając na odpowiednie warunki siedliskowe rozmnażają się i tworzą lokalne populacje na stałe bytujące na osiedlach domów jednorodzinnych.

Na obrzeżach miasta i terenach podmiejskich duża różnorodność biotopów przekłada się na bogactwo różnorodności świata zwierząt. We wszystkich typach siedlisk dominują bezkręgowce. Z roślinnością łąk i muraw związane są owady z rzędów: motyli *Lepidoptera*, prostoskrzydłe *Orthoptera*, błonkoskrzydłe *Hymenoptera*, pluskwiaki różnoskrzydłe *Heteroptera* oraz pajęczaki *Arachnida*. Znaczącą liczebnie grupę stanowią ptaki. Wśród nich dominują: wróble, sikory, kosy, szpaki, jerzyki, zięby oraz niektóre krukowate.

Położenie obszaru opracowania na obrzeżach miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego wyróżniają przedmiotowy teren, jako obszar o ponadprzeciętnych walorach krajobrazu przyrodniczego (ocena nie tylko w kontekście innych terenów zainwestowania miejskiego). Sąsiedztwo z terenami, które ulegają powolnej zabudowie nie zaburza w sposób zasadniczy funkcjonowania terenów leśnych objętych ochroną prawną.

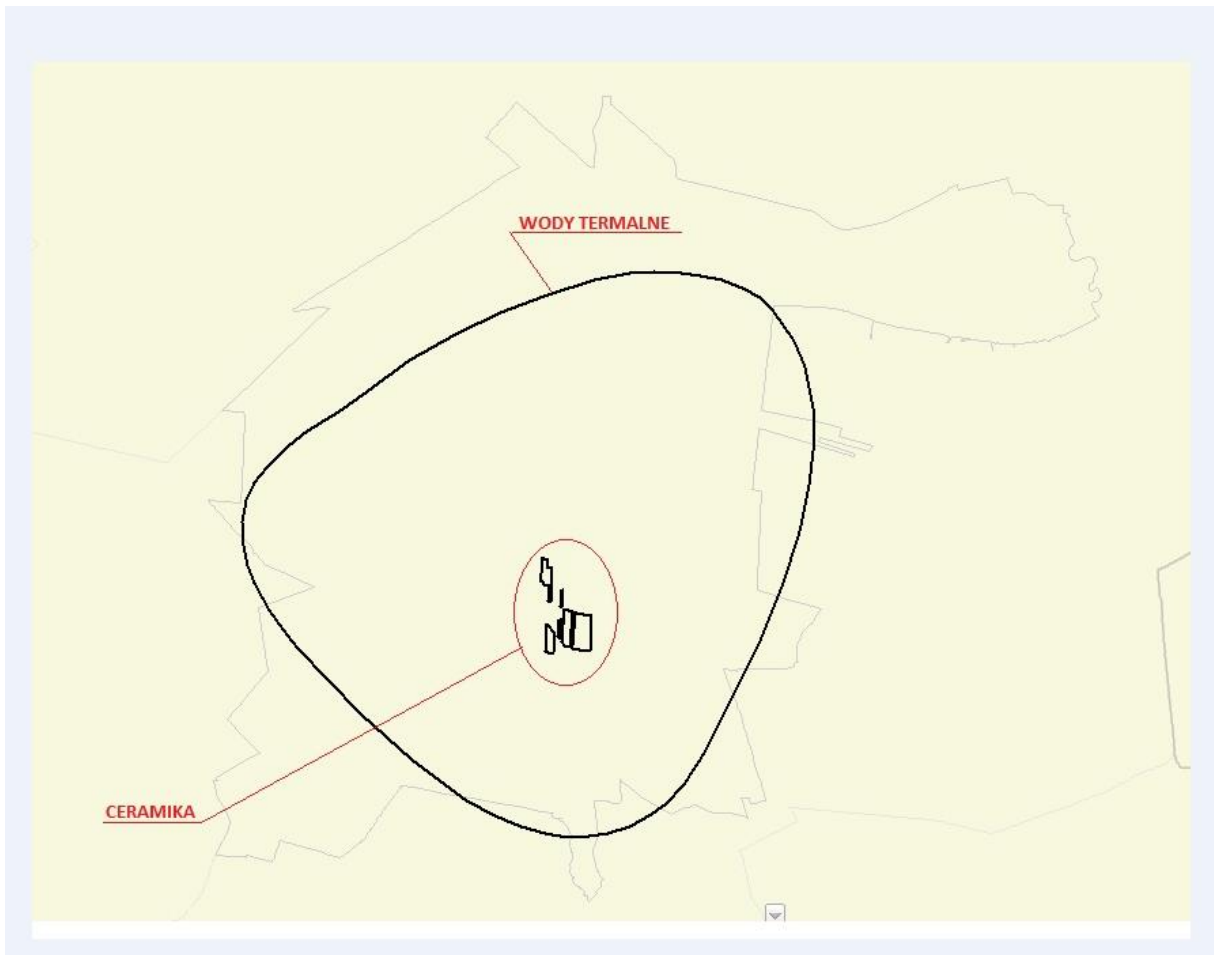
9. Surowce mineralne

Cały obszar miasta Skierniewice znajduje się w obrębie południowej części geotermalnego subbasenu grudziądzko - warszawskiego. Na terenie miasta stwierdzono występowanie wód geotermalnych o temperaturze ok. 68°C. Do bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wpisano złożę wód termalnych „Skierniewice GT-1 i GT-2”. W odległości kilku kilometrów, w kierunku na południe, od obszaru opracowania znajduje się złożę surowców ilastych ceramiki budowlanej (kod złoża w systemie MIDAS: IB 3207). Złożę to nie jest eksploatowane.

Wykorzystanie wód termalnych w rejonie Skierniewic możliwe jest w systemie dubletu otworów - otwór eksploatacyjny i otwór chłonny GT-1 i GT-2. Znajdują się one we wschodnich obrzeżach miasta, w sąsiedztwie ulic: Sobieskiego i Rybickiego. Odległość między tymi odwiertami wynosi ok. 1 km. Odwierty zlokalizowane są na terenach rolniczych stanowiących własność Skarbu Państwa. W bezpośrednim otoczeniu odwiertów znajdują się: tereny rolnicze otwarte i z uprawami pod osłonami, tereny z zabudową produkcyjną i usługową, tereny z zabudową mieszkaniową jednorodziną (osiedle „Mazowiecka”).

Odwierty wód geotermalnych od północno-wschodniej granicy obszaru opracowania znajdują się w odległości ok. 2,5 km, w linii prostej w kierunku na południowy - wschód.

Dotychczas nie ustanowiono stref ochronnych dla ujęć wód geotermalnych, podobnie jak nie określono granic obszaru górniczego i terenu górniczego dla tej kopaliny.

Rys.10. Mapa poglądowa z konturem złóż: wód termalnych i surowców ilastych ceramiki budowlanej.

SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ

- kod złoża w systemie MIDAS: IB 3207,
- nazwa złoża: Skierniewice.

10. Zabytki i obiekty o wartościach kulturowych

Na obszarze objętym projektem planu miejscowego nie występują zabytki i inne formy chronione w oparciu o przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

11. Zagrożenia środowiska i problemy jego ochrony

Biorąc pod uwagę opisane powyżej uwarunkowania środowiskowe oraz dotychczasowy stan zagospodarowania obszaru projektu planu miejscowego i najbliższego otoczenia można przypuszczać, że nie występują istotne zagrożenia dla funkcjonowania środowiska w tych obszarach. W obrębie obszaru opracowania i w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie występują obiekty o uciążliwym oddziaływaniu, mający wymiar ponadlokalny. Należy jednak mieć na uwadze, że stan komponentów środowiska zależy jest od intensywności oddziaływań źródeł uciążliwości umiejscowionych odległe lub od skumulowanego oddziaływania tych źródeł.

11.1. Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza na terenie miasta, monitorowana jest przez służby Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi, Delegatury w Skierniewicach. Ocenę jakości

powietrza przeprowadza się w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031). Stan sanitarny powietrza zależy od wielkości emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych wprowadzanych do atmosfery oraz gęstości rozmieszczenia jej źródeł. W rocznej ocenie jakości powietrza w 2017 r. na terenie województwa łódzkiego wykorzystano wyniki następujących pomiarów zanieczyszczenia powietrza:

- pomiary ciągłe – na 42 stanowiskach pomiarowych automatycznych,
- pomiary dobowe – na 61 stanowiskach pomiarowych manualnych.

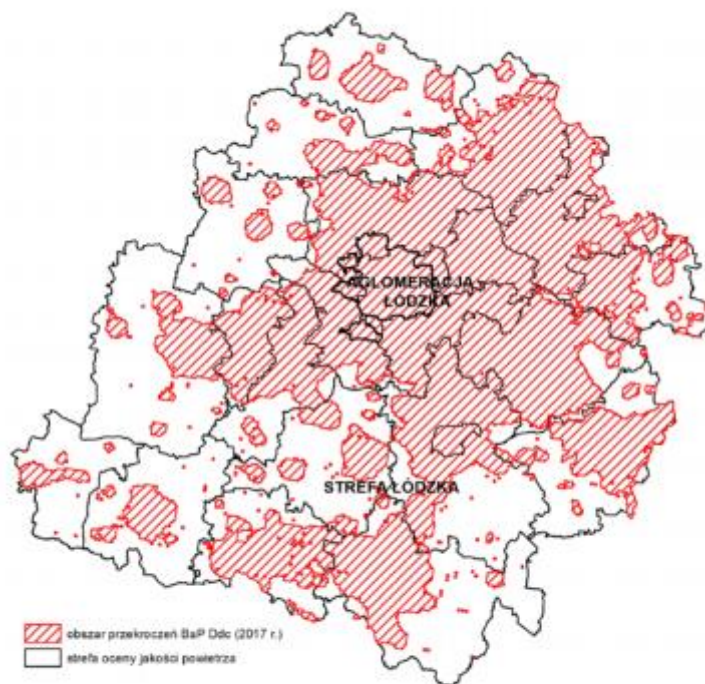
Ponadto w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie łódzkim w 2017 r. wykorzystano wyniki matematycznego modelowania jakości powietrza w odniesieniu do następujących substancji w powietrzu: dla pyłu PM10, pyłu PM2,5, benzo(a)pirenu w pyłe PM10.

Mapa 3.15 Obszary przekroczeń średniej 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 w 2017 r.

Rys. 11. Źródło: *Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017r.*

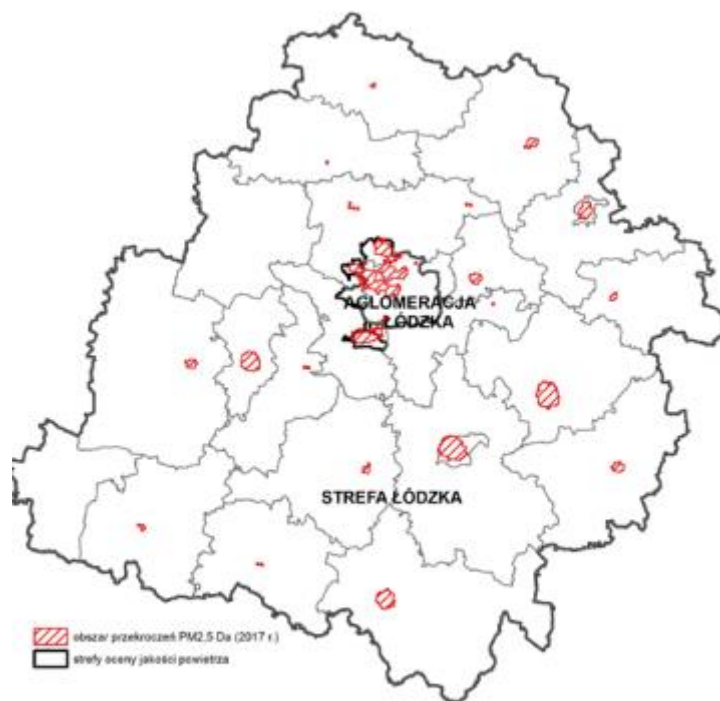
Ze względu na przekroczenie 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM10 konieczne są działania naprawcze na obszarach przekroczeń 74 miast i gmin w obu strefach oceny w województwie (mapa 3.15).

Mapa 3.16 Obszary przekroczeń średniej rocznej wartości poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 w 2017 r.

Rys. 12. Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017 r.

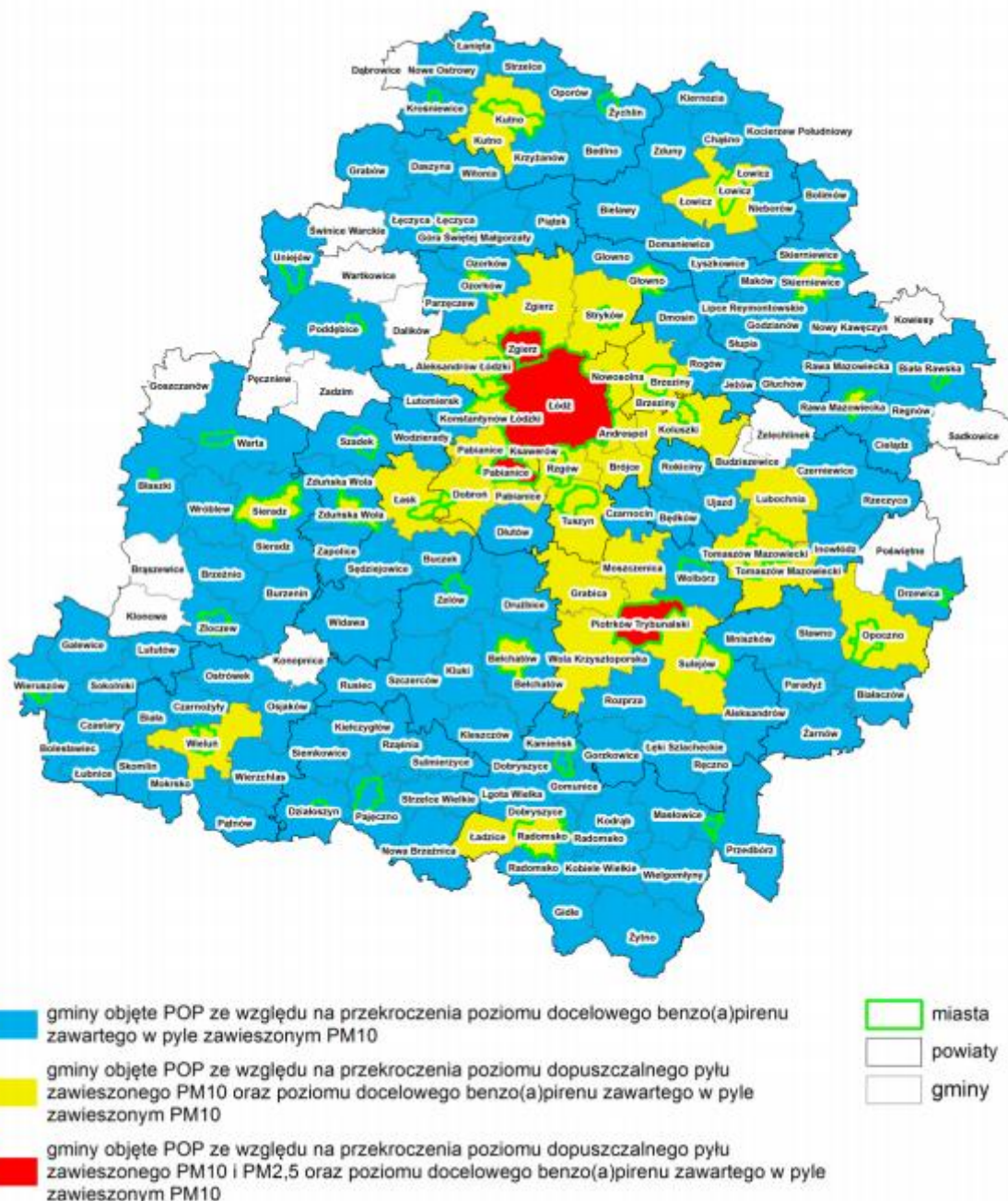
Ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 konieczne są działania naprawcze na bardzo dużym obszarze, w granicach którego leżą wszystkie miasta w województwie oraz znaczne obszary wiejskie (mapa 3.16). Najbardziej zwarte obszary przekroczenia obejmują duże połacie terenu w centralnej, wschodniej i południowej części województwa (w tym w Skierniewicach). W pozostałych częściach województwa obszary przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w pyłe PM10 mają charakter wysp.

Mapa 3.17 Obszary przekroczeń średniej rocznej wartości poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5} w 2017 r.

Rys. 13. Źródło: *Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017*

Ze względu na przekroczenie rocznej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} wyznaczono do działań naprawczych obszary przekroczeń w 35 miastach i gminach w województwie (mapa 3.17). Poniższa mapa przedstawia gminy województwa łódzkiego, objęte programami ochrony powietrza obowiązującymi w 2017 roku.

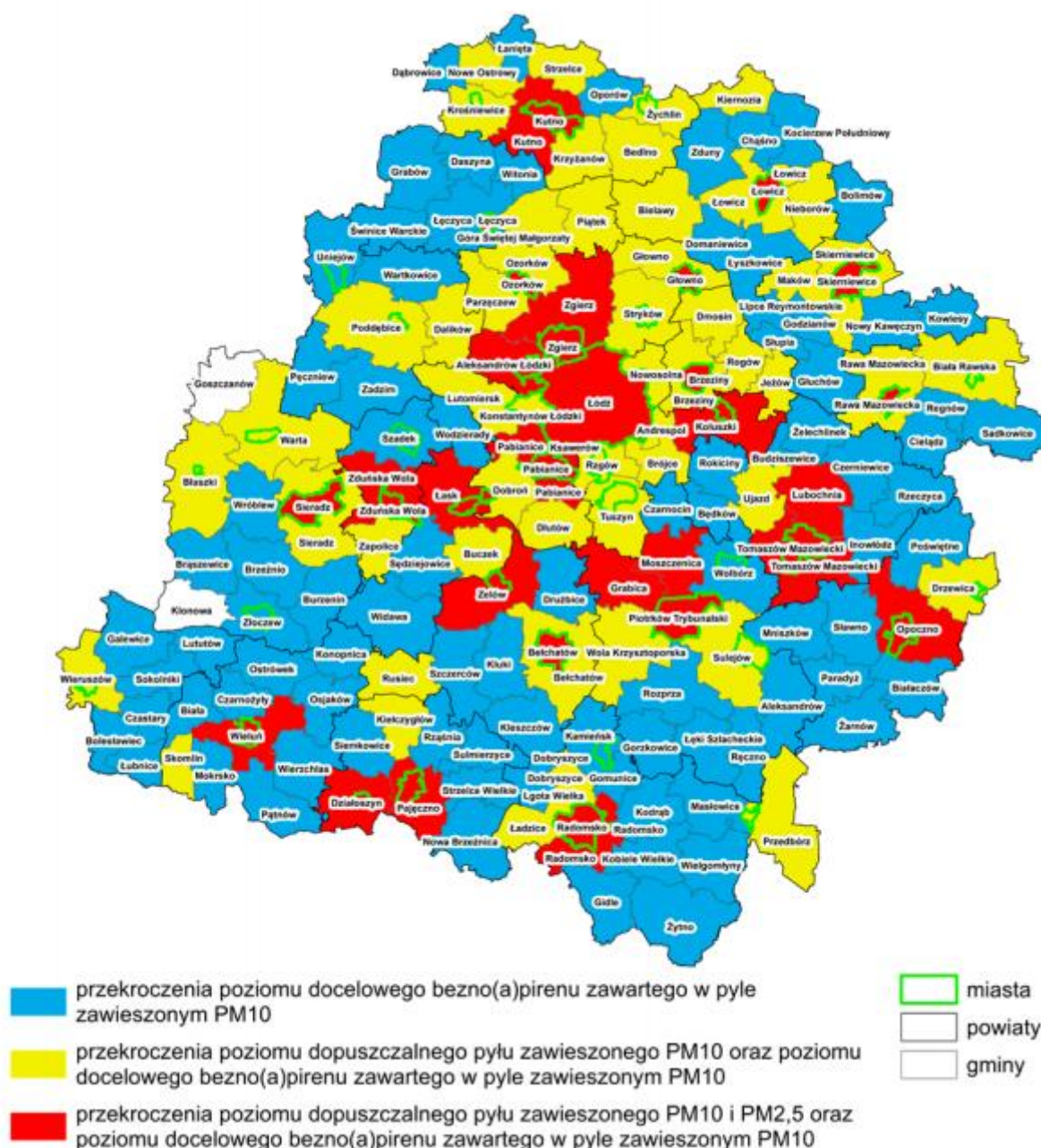

Rys. 14. Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017r.

Z 16 wykonanych przez WIOŚ w Łodzi za lata 2002-2017 rocznych ocen jakości powietrza wynika, że mimo obowiązywania ponad 10 lat programów ochrony powietrza, poprawa jakości powietrza w strefach województwa łódzkiego następuje bardzo powoli i nadal odnotowuje się przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu w obu strefach. Przyczyną zbyt wolnego tempa poprawy jakości powietrza można upatrywać w małej intensywności realizacji działań naprawczych oraz niewystarczającej świadomości społeczeństwa. Analizy wykonane w ramach ocen jakości powietrza i programów ochrony powietrza jednoznacznie wskazują, że przyczyną złej jakości powietrza jest emisja powierzchniowa, tzw. emisja niska, pochodząca ze spalania paliw stałych (węgla i drewna) w przestarzałych konstrukcyjnie paleniskach i kotłach sektora komunalno-bytowego oraz kotłowniach małej mocy, eksploatowanych przez drobne zakłady przemysłowe i usługowe, niewymagających pozwoleń emisyjnych lub zgłoszeń i w związku z

tym działających poza kontrolą organów ochrony środowiska. Dużym problemem jest spalanie w lokalnych kotłowniach i paleniskach domowych odpadów, co stwarza ogromne zagrożenie dla zdrowia ludzi.

Rysunek poniżej przedstawia gminy województwa łódzkiego, w których na przestrzeni lat 2010-2017 zidentyfikowano obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10.

Rys 15. Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017

Na obszarze całego województwa, podobnie jak w roku poprzednim stwierdzono przekroczenie poziomu celu długoterminowego stężenia ozonu, w wyniku czego nadano obu strefom oceny klasę D2.

Tabela 3.24 Symbole klas wynikowych poszczególnych zanieczyszczeń w strefach oceny jakości powietrza według kryteriów oceny dla ochrony zdrowia oraz ochrony roślin

Lp.	Wskaźnik	Ocena wg kryteriów dla ochrony zdrowia		Ocena wg kryteriów dla ochrony roślin
		aglomeracja łódzka	strefa łódzka	strefa łódzka
		PL1001	PL1002	PL1002
1	SO ₂	A	A	A
2	NO ₂	A	A	-
3	NO _x	-	-	A
4	CO	A	A	-
5	C ₆ H ₆	A	A	-
6	PM10	C	C	-
7	Pb	A	A	-
8	As	A	A	-
9	Ni	A	A	-
10	Cd	A	A	-
11	B(a)P	C	C	-
12	PM2,5	C	C	-
13	O ₃	A/D2	C/D2	A/D2

Tabela nr 5. Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017

Na terenie aglomeracji łódzkiej w tym i dla Skierniewic zanieczyszczenia NO₂ i SO₂ oraz inne takie jak: Pb, C₆H₆, CO, As, Ni, Cd znajdują się w klasie A (nieprzekraczającej wartości dopuszczalnej poziomu stężeń).

Odnotowano natomiast podwyższone stężenie w zakresie 4 parametrów będące w klasie C – wymagającej wdrożenia programu ochrony powietrza:

- pył zawieszony PM10 (rok),
- pył zawieszony PM10 (24-godziny),
- benzo(a)piren w pyłu PM10 (rok),
- pył zawieszony PM2,5 (rok),
- ozon (liczba dni S8max > 120 µg/m³).

Na podstawie wieloetapowej klasyfikacji jakości powietrza w strefach została określona, zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska, konieczność realizacji programu ochrony powietrza ze względu na ochronę zdrowia

Ze względu na przekroczenie 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM10 konieczne są działania naprawcze na obszarach przekroczeń 74 miast i gmin w obu strefach oceny w województwie, w tym i w Skierniewicach.

Pomiary zanieczyszczeń w Skierniewicach prowadzone są przy ul. M. Kopernika (manualne pomiary SO₂ i NO₂) i ul. Wł. Reymonta (manualne pomiary PM 10) oraz w 6 do 8 punktach miasta metodą pomiarów pasywnych (pomiary SO₂, NO₂ i benzenu). W obrębie rozpatrywanego obszaru punkty pomiarowe nie występują.

Ww. przekroczenia występują głównie w południowo-zachodniej części miasta (osiedle zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej „Zadębie”), a więc poza obszarem opracowania.

Na podstawie wieloletnich pomiarów zanieczyszczeń, prowadzonych przez WIOŚ na terenie miasta, wynika, że stan imisji SO₂, i imisji punktowej NO₂ utrzymuje się na podobnym poziomie z tendencją do zmniejszania się. Natomiast stężenie pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu jest przekroczone i wykazuje zmienność sezonową. W sezonie

grzewczym notowane są dwa razy wyższe stężenia niż w okresie poza grzewczym. Jest to spowodowane oddziaływaniem „niskich” źródeł emisji czyli emitorów o nieznaczej wysokości z sektora komunalno-bytowego i palenisk domowych.

Poprawę jakości powietrza atmosferycznego w mieście można uzyskać przez ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii, zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne, stworzenie warunków rozwoju dla gazyfikacji (rozbudowa sieci gazowej i stacji redukcyjnych), likwidację lub modernizację kotłowni tradycyjnych (zmiana nośnika energii z węgla np. na gaz) oraz poprawę nawierzchni dróg.

Dane o stanie powietrza w roku 2017 wg. Raportu o stanie środowiska w woj. łódzkim, 2017 r.

EMISJA:

Gazy (suma SO₂, NO₂, CO) / Pył PM10 [Mg/a]:

- emisja punktowa: 706,3 / 57,8
- emisja liniowa: 71,4 / 18,9
- emisja powierzchniowa: 3 465,1 / 284,8
- rolnictwo: 3,5 / 21,4

IMISJA:

Na terenie miasta Skierniewice nie były prowadzone pomiary ciągłe na stacjach automatycznych. Pomiary manualne stężenia pyłu PM10 oraz benzo(a)pirenu i metali w pyłach PM10 prowadzone były w Skierniewicach na stacji pomiarowej przy ul. Marii Konopnickiej 5.

STAN:

Na terenie powiatu w 2017 r. stwierdzono występowanie obszarów przekroczeń dopuszczalnych i docelowych poziomów substancji w powietrzu określonych wg kryteriów dla ochrony zdrowia.

Na podstawie matematycznego modelowania jakości powietrza określono:

- występowanie obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłach PM10 (rok) na terenie całego miasta Skierniewice,
- obszar przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 (24-godziny) wystąpił na terenie całego miasta,
- obszar przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM2,5 (rok) wystąpił na terenie całego miasta.

Według kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin na obszarze miast nie dokonuje się oceny jakości powietrza.

Źródłem wysokich stężeń benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM2,5, PM10 jest proces spalania paliw w celach grzewczych. Stężenia te w okresie zimowym są znacznie wyższe niż w sezonie letnim.

Natomiast do czynników powodujących powstawanie ozonu zalicza się tlenki azotu oraz węglowodory. Ozon jest zanieczyszczeniem pochodzenia fotochemicznego, a jego stężenie zależy bezpośrednio od stopnia nasłonecznienia, wilgotności względnej, temperatury oraz prędkości wiatru. Przyczyny przekroczeń poziomów celów długoterminowych dla ozonu to: komunikacja, warunki pogodowe, naturalne źródła emisji oraz napływ zanieczyszczeń prekursorów ozonu spoza granic województwa.

Przekroczenia jakości powietrza w mieście Skierniewice głównie spowodowane są przez źródła emisyjne zlokalizowane w Skierniewicach, ale również przez źródła spoza miasta, z całej Strefy Łódzkiej (emisja napływowa). Głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza w mieście jest tzw. emisja niska głównie z sektora budownictwa indywidualnego oraz komunalnego, emisja komunikacyjna z dróg, a także w niewielkim stopniu emisja punktowa z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie miasta. Na obszarze miasta znajdują się zakłady przemysłowe, które emitują zanieczyszczenia do powietrza, są to m.in. Energetyka Ciepła Sp. z o.o., Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska, Coveris Rigid Polska

Sp. z o.o., Polski Ogród Oddział/Zakład Przetwórstwa Owocowo- Warzywnego, ZIPO, FERROXCUBE, VEKA, AUSTROTHERM.

Urząd Miasta w Skierniewicach aby chronić jakość powietrza wyznaczyło następujący program:

- ograniczenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych poprzez likwidację starych kotłów - poprzez podłączenie do sieci ciepłej lub zastosowanie ogrzewania elektrycznego lub poprzez zmianę paliwa, wymianę starych kotłów na nowe,
- ograniczenie zużycia produkowanej energii i ograniczenie emisji na obszarze przekroczeń przez termoizolację budynków,
- wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w postaci kolektorów słonecznych, pomp ciepła lub wykorzystania energii wiatru, które stanowiłyby uzupełniające źródła pozyskiwania energii ciepłej.

Obszar opracowania

W obrębie osiedla funkcjonuje sieć gazowa. Większość budynków jest do niej podłączona. W związku z tym emisja niska głównie z sektora budownictwa indywidualnego jest znacznie ograniczona. Funkcjonujące w obrębie osiedla mieszkaniowego ciągi komunikacyjne zapewniają głównie dojazd mieszkańców. Dlatego należy spodziewać się, iż przenoszony przez nie ruch komunikacyjny nie będzie emitował znaczącej emisji toksycznych zanieczyszczeń komunikacyjnych do powietrza.

Brak stosownych pomiarów z przedmiotowego obszaru, z zakresu emisji zanieczyszczeń do powietrza nie pozwala na dokładniejszą ocenę.

11.2. Klimat akustyczny

Podstawowymi źródłami hałasu w mieście jest ruch kołowy i kolejowy. Mniejszy wpływ na poziom hałasu ma przemysł i działalność usługowa. Do źródeł hałasu komunikacyjnego (drogowego) należy zaliczyć:

- pojazdy samochodowe,
- inne pojazdy i maszyny poruszające się po drogach za pomocą własnego napędu,
- drogi jako umowne linie źródła hałasu.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku określone są w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, stanowiące załącznik do obwieszczenia Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. (Dz. U. z dnia 22 stycznia 2014 r., poz. 112).

Dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej dopuszczalny poziom hałasu w odniesieniu do 16 godzin (dzień) ustalono na poziomie 61 dB, w odniesieniu do 8 godzin (noc) na poziomie – 56 dB.

W obrębie obszaru opracowania nie prowadzono badań dotyczących hałasu emitowanego z poszczególnych ulic osiedlowych. Biorąc pod uwagę niewielki ruch komunikacyjny można przypuszczać, iż tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej znajdujące się w obrębie obszaru opracowania nie będą narażone na uciążliwości hałasowe rozumiane w trybie przepisów ww. rozporządzenia Ministra Środowiska.

11.3. Pola elektromagnetyczne

Sztuczne źródła promieniowania elektromagnetycznego to dzisiaj głównie stacje bazowe GSM/UMTS/ CDMA/LTE, nadajniki RTV, urządzenia radiolokacyjne, radionawigacyjne oraz linie i stacje elektroenergetyczne. Źródłami promieniowania elektromagnetycznego są również urządzenia powszechnego użytku, takie jak: telewizory, monitory komputerowe, kuchenki mikrofalowe, telefony komórkowe, routery wifi, nadajniki cb-radio oraz inne urządzenia wykorzystujące energię elektryczną. Ponieważ są ulokowane w naszym najbliższym otoczeniu, w niektórych przypadkach mogą mieć większy wpływ na stan naszego zdrowia niż np. nadajniki GSM lub linie WN. Wymienione powyżej urządzenia

generują zmienne pola elektromagnetyczne o częstotliwościach zawartych w przedziale 50Hz – 300 GHz.

W celu określenia miejsc występowania elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego w wielkościach wykluczających możliwość realizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi, wykonuje się pomiary kontrolne. Z badań natężenia promieniowania elektromagnetycznego przeprowadzonych na terenie miasta w październiku 2009 r. (badania wykonano w 17 punktach miasta) wynika, że w zakresie częstotliwości 10 Hz - 38 GHz w żadnym z badanych miejsc nie wystąpiły wartości promieniowania elektromagnetycznego większe od dopuszczalnych, a tym samym spełnione są formy dotyczące poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku określone w ww. rozporządzeniu (wg. Operatu uzdrowskiego dla obszaru ochrony uzdrowskiej Skierniewice-Maków – część opisowa, czerwiec 2012 r.).

Wyniki badań dotyczące oddziaływania pól elektromagnetycznych na organizm człowieka na innej drodze niż efekt termiczny nie są tak jednoznaczne i oczywiste. Uważa się, że długotrwała ekspozycja na promieniowanie elektromagnetyczne o poziomach przekraczających wielkości dopuszczalne może przyczyniać się do zmian morfologicznych tkanek i narządów. Za najbardziej wrażliwe pod tym względem uznawane są tkanki wchodzące w skład obwodowego i ośrodkowego układu nerwowego. Pod wpływem pola elektromagnetycznego mogą powstawać zmiany w połączeniach pomiędzy neuronami komórek kory mózgowej. Pole elektromagnetyczne może mieć również niekorzystny wpływ na prawidłową czynność układu sercowo-naczyniowego i prowadzić np. do zaburzeń rytmu serca, a także obniżenia ciśnienia tętniczego. Pole elektromagnetyczne może być również czynnikiem wyzwalającym mutacje genetyczne i przyczyniać się do powstawania zmian nowotworowych. Jednakże, jak wynika z badań, skala tego wpływu nie może być jednoznacznie określona w odniesieniu do całej populacji. Poszczególni ludzie charakteryzują się bowiem bardzo różną wrażliwością i podatnością na oddziaływanie pól elektromagnetycznych. Dlatego w tym ujęciu, wpływ pól elektromagnetycznych na organizm człowieka należy traktować raczej jako dodatkowy czynnik wyzwalający, który w powiązaniu z innymi, np. stresem, zanieczyszczeniem środowiska oraz osłabieniem układu immunologicznego może prowadzić do powstania zmian o charakterze chorobowym.

Obszar opracowania

Przez centralną część obszaru opracowania, przebiega linie elektroenergetyczna wysokiego (110kV) napięcia. Obiekt ten jest źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego. Stosownie do przepisów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. o dopuszczalnych poziomach pól elektroenergetycznych w środowisku oraz sposobach sprawdzania dotrzymania tych poziomów natężenia pola elektrycznego w terenach zabudowy mieszkaniowej nie powinno przekraczać wartości 1kV/m, mierzonej na wysokości 1,8 m nad poziomem podłogi w mieszkaniu. Maksymalna dopuszczalna składowa magnetyczna elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego o częstotliwości 50 Hz ustalona jest w wielkości 80A/m.

W projekcie planu miejscowego wyznaczono strefę ochronną w odległości 17,5 m od linii elektroenergetycznej (granice strefy wskazano na rysunku planu). W strefie tej obowiązuje zakaz realizacji budynków przeznaczonych na pobyt ludzi. Strefa ochronna od linii elektroenergetycznej i związane z nią ograniczenia przestają obowiązywać z chwilą jej likwidacji lub przebudowy i umieszczenia pod powierzchnią ziemi.

Na terenie woj. łódzkiego zlokalizowano ogółem 135 punktów pomiarowych do badań pól elektromagnetycznych. Pomiary prowadzone są w 3-letnich cyklach badawczych. W każdym roku wykonuje się pomiary w 45 punktach pomiarowych, z czego na każdą kategorię terenów przypada 15 punktów. W roku 2017 zapoczątkowano nową, trzyletnią serię pomiarów, przewidzianą na lata 2017-2019. Badania prowadzono między innymi w Skierniewicach.

Wyniki pomiarów PEM wykonanych w 2017 r. upoważniają do stwierdzenia, iż w żadnym

z badanych punktów pomiarowych zlokalizowanych na terenie woj. łódzkiego nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnej wartości natężenia składowej elektrycznej, określonej w wysokości 7 V/m.

Tabela nr 6. Wyniki pomiarów poziomów pola elektromagnetycznego na terenie woj. łódzkiego w 2017 r. w miastach o liczbie mieszkańców mniejszej niż 50 tysięcy

Lp	Miejscowość	Adres	Data	Współrzędne geograficzne		E śr [V/m]
				szerokość: N	długość: E	
16	Skierniewice	ul. Konarskiego 1	2017-05-09	51°58'27,0"	20°09'00,8"	< 0,3
17	Konstantynów Łódzki	plac Kościuszki	2017-05-10	51°44'52,4"	19°19'37,2"	0,7
18	Stryków	ul. Łukasieńskiego 21	2017-05-11	51°54'01,7"	19°36'07,3"	1,2
19	Brzeziny	plac Jana Pawła II	2017-05-12	51°48'04,8"	19°45'06,6"	0,7
20	Żychlin	plac Jana Pawła II	2017-05-13	52°14'40,9"	19°37'30,9"	< 0,3
21	Szadek	rynek	2017-05-14	51°41'28,0"	18°58'30,9"	< 0,3
22	Łęczycza	plac Kościuszki	2017-05-15	52°03'32,3"	19°12'04,0"	< 0,3
23	Krośniewice	plac Wolności	2017-05-16	52°15'18,1"	19°10'15,8"	< 0,3
24	Biała Rawska	plac Wolności	2017-05-17	51°48'30,4"	20°28'20,4"	< 0,3
25	Kutno	plac Piłsudskiego	2017-05-18	52°13'56,7"	19°21'28,7"	< 0,3
26	Kutno	ul. Zamoyskiego / ul. Tarnowskiego	2017-05-19	52°14'30,0"	19°21'22,4"	0,6
27	Łowicz	Stary Rynek	2017-05-20	52°06'26,8"	19°56'38,6"	0,6
28	Rawa Mazowiecka	plac Piłsudskiego	2017-05-21	51°45'55,4"	20°15'11,1"	< 0,3
29	Skierniewice	ul. Mszczonowska	2017-05-22	51°57'23,1"	20°09'24,7"	1,4
30	Skierniewice	rynek	2017-05-23	51°57'24,5"	20°08'35,1"	< 0,3

 wartość mniejsza od dolnej granicy oznaczalności składowej elektrycznej równej 0,3 V/m

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim, 2017 r.

III. USTALENIA PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Zasadniczym celem, dla którego podjęto prace nad planem jest zmiana ustaleń obowiązującego planu miejscowego umożliwiającą realizację placu zabaw na obrzeżu osiedla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Z wnioskiem o dopuszczenie budowy ww. placu zwrócili się mieszkańcy osiedla.

W projekcie planu zaakceptowano dotychczasową strukturę funkcjonalno-przestrzenną obszaru oraz zachowano obowiązujące parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy ustalone w planie miejscowym uchwalonym w oparciu o uchwałę Nr XX/3/04 z dnia 29.01.2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragmentu miasta Skierniewice położonego w rejonie ulic: Marii Skłodowskiej-Curie, Zagajnikowej i Króla Macjusia.

IV. POTENCJALNE ZMIANY W ŚRODOWISKU PRZY DOTYCHCZASOWYM UŻYTKOWANIU

W granicach obszaru opracowania i w najbliższym sąsiedztwie elementy środowiska takie jak: roślinność, gleby, powietrze, środowisko wodno-gruntowe należą do przekształconych. Nie mniej jednak, pomimo tych niewielkich przekształceń (w kontekście bardziej zurbanizowanych terenów) stanowią one zasadniczy element środowiska życia mieszkańców i użytkowników obszaru opracowania jak i jego otoczenia. Realizacja ustaleń planu ma prowadzić, jeśli nie do poprawy, to przynajmniej do nie pogarszania ich stanu. Służyły temu ustalenia planu uchwalonego w 2004 r. określające zasady gospodarowania

w obrębie obszaru opracowania, zasady obsługi obszaru w zakresie infrastruktury technicznej oraz ustalenia dotyczące zachowania terenów przyrodniczo aktywnych.

Istniejące zainwestowanie nie jest związane z negatywnym oddziaływaniem na środowisko. W przypadku nie podejmowania działań inwestycyjnych stan środowiska nie uległby istotnym negatywnym przekształceniom. Drastyczne przekształcenia antropogeniczne nastąpiły w momencie przekształcania terenów wolnych od zabudowy w osiedle zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Należy przypuszczać, iż przy dotychczasowym użytkowaniu nie nastąpią już znaczące zmiany w środowisku naturalnym, a te które będą występować stanowiąc będą dalszy proces urbanizacji terenu, bez większego wpływu na środowisko naturalne obszaru opracowania i terenów w sąsiedztwie.

V. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM KRAJOWYM I LOKALNYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROJEKTU PLANU

Ze względu na przynależność Polski do Unii Europejskiej, Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska, wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej.

Do najważniejszych z nich na szczeblu europejskim należą m.in.:

- **Europa 2020 – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu**, będąca wizją rozwoju Europy w XXI wieku w oparciu o: rozwój inteligentny, czyli rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, rozwój zrównoważony, rozumiany jako wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, oraz rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, polegający na wspieraniu gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną,
- **Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2020**, której celem jest wskazanie strategicznych wytycznych rozwoju terytorialnego oraz uwzględnienie spójności terytorialnej w polityce spójności UE m.in. poprzez:
 - ✓ wspieranie policentrycznego i zrównoważonego rozwoju terytorialnego, w tym na poziomie regionalnym,
 - ✓ wspieranie zintegrowanego rozwoju w miastach oraz regionach wiejskich i na obszarach o szczególnych uwarunkowaniach m.in. w celu tworzenia połączeń sieciowych między miastami i poprawy dostępności peryferyjnych obszarów wiejskich,
 - ✓ zapewnienie globalnej konkurencyjności regionów w oparciu o silne gospodarki lokalne,
 - ✓ zapewnienie dostępu m.in. do transportu drogowego, kolejowego, wodnego i lotniczego, szerokopasmowego Internetu i transeuropejskich sieci energetycznych, rozwój transportu intermodalnego oraz sieci transeuropejskich (TEN-T),
 - ✓ budowanie powiązań między ekologicznymi, krajobrazowymi i kulturowymi walorami regionów, jako istotnymi elementami rozwoju zrównoważonego.
- **Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich**, wskazująca na konieczność zwiększenia konkurencyjności miast europejskich i kreowania zintegrowanej polityki rozwoju miast m.in. poprzez:
 - ✓ tworzenie i zapewnianie przestrzeni publicznych wysokiej jakości,
 - ✓ modernizację sieci infrastruktury i poprawę wydajności energetycznej, w tym m.in. zrównoważony i dostępny transport miejski skoordynowany z sieciami regionalnymi,
 - ✓ kształtowanie zwartych struktur zurbanizowanych dostosowanych do zmian klimatycznych,
 - ✓ podnoszenie standardów mieszkaniowych.

- **Wspólna Strategia Rozwoju Przestrzennego Krajów V4+2**, której celem jest m.in. przyczynienie się do rozwoju sieci transportowych i sieci infrastruktury technicznej oraz wsparcie spójności przestrzennej w Europie,
- **Biała Księga – Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu**, który zakłada stopniowe odejście od transportu samochodowego na rzecz przyjaznych środowisku środków transportu, w tym transportu kolejowego, oraz zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do środowiska m.in. poprzez:
 - ✓ ukończenie szybkiej europejskiej sieci kolejowej do 2050 r.,
 - ✓ stworzenie do 2030 r. w pełni funkcjonalnej ogólnounijnej multimodalnej sieci bazowej TEN-T oraz do 2050 r. połączenie wszystkich lotnisk należących do sieci bazowej z siecią kolejową.
- **Unijna Strategia Ochrony Różnorodności Biologicznej do 2020 r.**, której celem nadrzędnym jest:
 - ✓ powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemów UE oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu, m.in. poprzez: pełne wdrożenie Dyrektywy Ptasiej i Siedliskowej,
 - ✓ utrzymanie i odbudowę ekosystemów i ich funkcji, zwiększenie wkładu rolnictwa w utrzymanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej, zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów rybnych,
 - ✓ zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych,
 - ✓ pomoc na rzecz zapobiegania utracie światowej różnorodności biologicznej.
- **Konwencja o różnorodności biologicznej**, wskazująca jako cele nadrzędne: ochronę różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie elementów różnorodności biologicznej oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych.
- **Europejska Konwencja Krajobrazowa**, której celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu.
- **Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory** wprowadzająca na obszarze UE system ochrony walorów przyrodniczych i postanowienia w zakresie ochrony siedlisk i ochrony gatunkowej,
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa**, której postanowienia dotyczą wszystkich gatunków ptaków naturalnie występujących w stanie dzikim na europejskich terytoriach państw członkowskich Unii,
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy**, która jednoznacznie określa działania państw członkowskich UE w zakresie ochrony powietrza, tak aby unikać, zapobiegać lub ograniczać szkodliwe oddziaływanie zanieczyszczeń pochodzących zwłaszcza z emisji punktowej na zdrowie ludzi i środowiska jako całości,
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej**, która ma na celu ochronę wody przed zanieczyszczeniem u jej źródła,
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2007/60/WE z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim**, która ma na celu zmniejszenie ryzyka występowania powodzi, a także minimalizacji skutków ich występowania na terenie UE,
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku**, która ustanawia wspólne zasady zapobiegania lub zmniejszania szkodliwych skutków narażenia na działanie hałasu.

Cele ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i ogólnokrajowym stanowią z kolei podstawę konstruowania celi szczegółowych na szczeblu krajowym – regionalnym i lokalnym.

Na poziomie krajowym, strategiczne cele ochrony środowiska, oparte o prawo międzynarodowe, zawarte są w dokumentach rządowych m.in. takim jak: „**Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP)** Projekt – 11 lipca 2018 r.

PEP obejmuje następującą tematykę:

- bezpieczeństwo biologiczne, w tym organizmy genetycznie zmodyfikowane,
- klimat akustyczny,
- najlepsze dostępne techniki BAT,
- odpady,
- pola elektromagnetyczne,
- powierzchnia ziemi,
- powietrze,
- promieniowanie jonizujące,
- służby ochrony środowiska i podmioty biorące udział w zarządzaniu środowiskiem,
- system finansowania ochrony środowiska,
- system ocen oddziaływania na środowisko,
- technologie środowiskowe,
- wzorce zrównoważonej konsumpcji i edukacja ekologiczna, w tym dostęp do informacji,
- zasoby geologiczne,
- zasoby przyrodnicze, w tym krajobraz, leśnictwo i różnorodność biologiczna,
- zasoby wodne, w tym jakość wód,
- zmiany klimatu (mitygacja i adaptacja).

Innym dokumentem na szczeblu krajowym jest „**Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030**” została przyjęta przez Radę Ministrów dnia 13 grudnia 2011 r., a jej celem strategicznym jest: „efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.”

Do głównych celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w horyzoncie roku 2030 zaliczono:

- 1) podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności, m.in. poprzez: wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych głównych ośrodków miejskich (w tym Łodzi), intensyfikację powiązań funkcjonalnych pomiędzy głównymi węzłami sieci osadniczej w układzie krajowym i międzynarodowym (w tym układu bipolarnego Warszawa – Łódź), integrację obszarów funkcjonalnych głównych ośrodków miejskich (w tym poprzez działania o charakterze planistycznym i inwestycyjnym) m.in. pod kątem poprawy dostępności transportowej oraz na rzecz rewitalizacji obszarów zdegradowanych,
- 2) poprawę spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów, m.in. dzięki: wspomaganie spójności w układzie krajowym (w tym zwiększeniu integracji funkcjonalnej Polski Zachodniej, Polski Wschodniej oraz Pomorza Środkowego z Polską Centralną poprzez przygotowanie i stałą aktualizację strategii makroregionalnych, wzmocnienie powiązań transportowych Polski Wschodniej, Pomorza Środkowego i Polski Zachodniej z Polską Centralną i siecią głównych miast w kraju, wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych słabszych ośrodków miejskich, wspomaganie procesów koncentracji urbanizacji w miastach średnich i wybranych małych, wspomaganie restrukturyzacji obszarów

- wiejskich), regionalnej integracji funkcjonalnej, wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na obszary poza głównymi miastami oraz budowaniu potencjału dla specjalizacji terytorialnej (w tym zwiększeniu dostępności transportowej wewnątrz regionów, wspieraniu rozwoju ośrodków subregionalnych, integracji przestrzennej i funkcjonalnej obszarów wiejskich, wspomaganie rozwoju specjalizacji terytorialnej), wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych (w tym obszarów o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkującym możliwości rozwojowe (powiat łęczycki), restrukturyzacji i rewitalizacji obszarów zdegradowanych i miast (Łódź, Kutno, Zgierz, Pabianice, Skierniewice, Tomaszów Mazowiecki, Bełchatów),
- 3) poprawę dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej, m.in. poprzez: poprawę dostępności polskich miast i regionów (w tym w obrębie układu bipolarnego Warszawa – Łódź dzięki uzupełnieniom w docelowym układzie autostrad i dróg ekspresowych oraz tworzeniu podstaw do zbudowania docelowego systemu kolei dużych prędkości, realizacji inwestycji drogowych i kolejowych łączących największe miasta z ośrodkami subregionalnymi i najważniejszymi centrami powiatowymi), zmniejszenie zewnętrznych kosztów transportu (m.in. modernizację sieci kolejowej, wspieranie rozwoju systemów intermodalnych, preferencje dla rozwoju transportu publicznego, utworzenie zintegrowanego multimodalnego systemu transportowego), poprawę dostępności teleinformatycznej (m.in. wspieranie rozwoju infrastruktury przewodowej i bezprzewodowej zwiększającej dostęp do szerokopasmowego Internetu, digitalizację przestrzennych baz danych),
 - 4) kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski, m.in. poprzez: integrację działań w zakresie funkcjonowania spójnej sieci ekologicznej kraju będącej podstawą ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, wprowadzenie gospodarowania krajobrazem zgodnie z zapisami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, racjonalizację gospodarowania ograniczonymi zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, w tym zapobieganie występowaniu deficytu wody na potrzeby ludności i rozwoju gospodarczego, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów, zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby, zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż kopalin i zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych,
 - 5) zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa, m.in. poprzez: przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na zagrożenie (w tym działania na rzecz dywersyfikacji źródeł dostaw nośników energii, ograniczanie emisji CO₂, rozbudowy sieci przesyłowej najwyższych napięć, ochrony złóż kopalin o charakterze strategicznym, w tym węgla brunatnego, zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii ze wskazaniem w planach zagospodarowania przestrzennego województw stref dla rozwoju energetyki wiatrowej i innych źródeł odnawialnych oraz lokalizacji wieloletnich plantacji roślin energetycznych a także stref zakazu wykorzystania lub ograniczonego rozwoju różnych form OZE), zwiększenie poziomu zabezpieczenia przed ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi i antropogenicznymi (w tym zwiększenie poziomu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz dyspozycyjnych zasobów wodnych i przeciwdziałanie skutkom suszy), kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa (w tym m.in. tworzenie warunków dla realizacji przedsięwzięć obronnych związanych z realizacją Programu Inwestycji NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa),
 - 6) przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego, m.in. poprzez: zbudowanie sprawnego zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego, w tym wskazanie szczególnej roli planu zagospodarowania przestrzennego

województwa jako integralnego ze strategią elementu planowania rozwoju województwa, pełniącego rolę koordynacyjną wobec wszystkich przedsięwzięć podejmowanych w regionie.

14 lutego 2017 r. Rada Ministrów przyjęła nową średniookresową strategię rozwoju kraju – Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR. Wskazane w SOR cele, kierunki interwencji, działania i projekty strategiczne powinny znaleźć odzwierciedlenie we wszystkich dokumentach strategicznych. W tym sensie SOR stanowi podstawę do przygotowywania nowych strategii sektorowych, w tym strategii środowiskowej. Komitet Koordynacyjny ds. Polityki Rozwoju (KKPR) rekomendował zastąpienie dotychczas obowiązującej Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” (BEiŚ) dwoma osobnymi dokumentami. Prace nad strategią środowiskową były koordynowane przez Ministerstwo Środowiska ze wsparciem członków międzyresortowego zespołu. Dokument otrzymał nazwę Polityka ekologiczna państwa 2030 (PEP).

Do dokumentów ogólnokrajowych należy również **Strategia Gospodarki Wodnej z 2005 r.** W dokumencie tym zostały określone następujące cele kierunkowe gospodarki wodnej: Cel I: Zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych ludności i gospodarki przy poszanowaniu zasad zrównoważonego użytkowania wód,
Cel II: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wody zależnych,
Cel III: Podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią i skutkami suszy.

W Strategii... wskazano na potrzebę sporządzania planów gospodarowania wodą: „Istotną rolę w realizacji trzech podstawowych celów strategicznych odgrywać będą plany gospodarowania wodą w obszarze dorzecza Odry i obszarze dorzecza Wisły (...). Opracowanie i wdrożenie zintegrowanych programów gospodarowania wodami uwzględniających, obok poprawy jakości wód, racjonalne kształtowanie zasobów wodnych, a w tym budowę wielozadaniowych zbiorników retencyjnych i obiektów małej retencji wodnej w celu wyrównywania przepływu w rzekach oraz sterowania odpływem wód opadowych. Działania w tym zakresie powinny sprzyjać zatrzymywaniu możliwie największej ilości wody w glebie, a także ochronie naturalnie ukształtowanych ekosystemów oraz ochronie gatunkowej flory i fauny związanej ze środowiskiem wodnym.” A zarazem „swoje odzwierciedlenie w planach znajdują również przedsięwzięcia jednostek samorządu terytorialnego, realizującego lokalne potrzeby, np.: w odniesieniu do retencjonowania wód”.

Projekt polityki wodnej państwa do roku 2030, jako cel nadrzędny PWP wskazuje:

- zapewnienie powszechnego dostępu ludności do czystej i zdrowej wody oraz istotne ograniczenie zagrożeń wywołanych przez powódzie i susze w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, poprawie spójności terytorialnej i dążeniu do wyrównania dysproporcji regionalnych, zaś celami strategicznymi dla osiągnięcia celu nadrzędnego są:
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów,
- zaspokojenie potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę,
- zaspokojenie społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki,
- ograniczenie wystąpienia negatywnych skutków powodzi i susz oraz zapobieganie zwiększaniu ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych i ograniczenie wystąpienia ich negatywnych skutków,
- reforma systemu zarządzania i finansowania gospodarki wodnej.

Poza tym, dokumentami szczebla regionalnego, które mają wpływ na rozwój i zagospodarowanie przestrzenne województwa łódzkiego należą m.in.:

- Wojewódzki programu opieki nad zabytkami dla województwa łódzkiego na lata 2016 – 2019, przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XXV/319/16 z dnia 21 czerwca 2016 r.,

- Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego 2016 na lata 2017 – 2020 z perspektywą do 2024 r., przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XXXI/415/16 z dnia 20 grudnia 2016 r.,
- Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016 – 2022 z uwzględnieniem lat 2023 – 2028 przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XL/502/17 z dnia 20 czerwca 2017 r.,
- Wieloletnia prognoza Finansowa Województwa Łódzkiego przyjęta przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XLVI/590/17 z dnia 19 grudnia 2017 r.

Najważniejszym dokumentem na poziomie regionalnym określającym wizję rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągnięcia jest strategia rozwoju województwa. **„Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020”**, została przyjęta uchwałą Nr XXXIII/644/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lutego 2013 r. Pełni ona rolę planu działań władz samorządowych, rolę kierunkową dla podmiotów działających w regionie oraz rolę koordynacyjną dla pozostałych regionalnych dokumentów programowych i planistycznych, w tym planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia strategii rozwoju województwa (art. 39 ust. 3) oraz plan zagospodarowania przestrzennego województwa dostosowuje się do strategii po jej aktualizacji w zakresie, w jakim dotyczy ona sytuacji przestrzennej województwa (art. 39a).

„Strategia...” przyjmuje wizję rozwoju regionu, która przedstawia pożądany stan województwa łódzkiego w relatywnie odległej przyszłości.

Uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego Nr LV/679/18 z dnia 28 sierpnia 2018 r. uchwalono „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi”.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest wyrazem polityki przestrzennej samorządu województwa i odgrywa istotną rolę w gospodarowaniu przestrzenią. Określa cele i kierunki rozwoju przestrzennego regionu w perspektywie długookresowej, uwzględnia ustalenia strategii rozwoju województwa stanowiąc jednocześnie podstawę dla wyboru działań priorytetowych w kolejnych okresach programowania oraz uwzględnia rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym. Plan, jako element systemu planowania przestrzennego, pełni istotną rolę koordynacyjną między planowaniem na szczeblu krajowym a planowaniem metropolitalnym i miejscowym, nie będąc jednocześnie aktem prawa miejscowego i nie naruszając uprawnień gmin i związków metropolitalnych w zakresie gospodarowania przestrzenią.

Cele ochrony środowiska ustanowione w odniesieniu do obszaru Skierniewic zawarte zostały w dwóch podstawowych dokumentach określających potrzeby i zasady kształtowania środowiska naturalnego miasta: **Programie Ochrony Środowiska Miasta Skierniewice na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024** (zatwierdzonego uchwałą Nr XLIV/151/2017 Rady Miasta Skierniewice z dnia 23 listopada 2017 r.) oraz w **„Strategia rozwoju miasta Skierniewice do roku 2020”** (Załącznik do uchwały Nr XXIV/74/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 21 kwietnia 2016 roku).

„Strategia Rozwoju Miasta Skierniewice do roku 2020” jest głównym instrumentem realizacji celów rozwojowych Miasta w perspektywie do 2020 roku. Dokument dotyczy problematyki rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta Skierniewice. Podstawowym jego celem jest przedstawienie propozycji celu oraz głównych działań, których realizacja w okresie 2016-2020 r. przyczyni się do wzrostu pozycji konkurencyjnej Miasta na mapie regionu i kraju oraz podniesienia poziomu atrakcyjności i jakości życia w Skierniewicach.

„Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Skierniewice - II edycja” – Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXIII/42/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 7 kwietnia 2016 r., które określają politykę przestrzenną, w tym zasady zagospodarowania przestrzennego miasta równocześnie uwzględniają ustalenia określone w „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego”.

W zakresie powiązań środowiskowych i kulturowych celem głównym, zapisanym w Planie Województwa, jest kształtowanie tożsamości regionalnej w oparciu o walory przyrodnicze, kulturowe i turystyczne regionu, a kierunkami działań są:

- ochrona najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie ciągłości systemu ekologicznego,
- zachowanie i ochrona materialnych i niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu kulturowego województwa.

Założenia zawarte w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice – II edycja” tworzone były w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju.

Podstawowym celem polityki jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańcom, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych.

Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto w dwóch grupach:

- w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych,
- w zakresie, jakości środowiska.

Wśród nich, w kontekście zakresu ustaleń Studium wymienić należy: racjonalizację użytkowania wody, ochronę gleb, wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, gospodarowanie odpadami, jakość wód, jakość powietrza, zmiany klimatu, hałas i promieniowanie elektromagnetyczne, różnorodność biologiczną i krajobrazową.

Ważnymi dokumentami, mającymi wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego na szczeblu samorządowym są lokalne plany rozwoju, inwentaryzacje przyrodnicze, programy gospodarki odpadami, opracowania ekofizjograficzne i inne. Gros wskazań pochodzących z powyższych dokumentów znalazła odzwierciedlenie w ustaleniach i regulacjach zawartych w planie miejscowym z 2004 r. oraz w projekcie przedmiotowego planu.

VII. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Przewidywane skutki wpływu ustaleń projektu planu na środowisko oraz na cele i przedmiot ochrony Obszaru Natura 2 000 z uwzględnieniem zależności między tymi elementami i między oddziaływaniami na te elementy.

W obrębie analizowanego obszaru nie występują ani nie są wskazywane do objęcia ochroną obszary, które mogłyby zasilić Sieć Obszarów Natura 2000.

W zasięgu ok. 3,4 km od wschodniej granicy obszaru opracowania, w linii prostej w kierunku na wschód, w sąsiedztwie granicy administracyjnej miasta znajduje się Obszar Natura 2 000 pn. „Dolina Rawki” wchodzący w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej.

Pozostałe obszary objęte ochroną prawną znajdują się na obrzeżach miasta w następujących odległościach od wschodniej granicy obszaru opracowania:

- rezerwat przyrody pn. „Rawka” – ok. 3,4 km w linii prostej na wschód,
- Bolimowski Park Krajobrazowy – ok. 0,2 km w linii prostej na północ,
- Bolimowsko-Radziejowicki Obszar Chronionego Krajobrazu z doliną Środkowej Rawki,
- granica obszaru opracowania i granica obszaru chronionego pokrywają się,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy pn. „Zwierzyniec Królewski” – ok. 3,8 km w linii prostej w kierunku na południowy - zachód.

Obszar opracowania znajduje się na terenie otuliny Bolimowskiego Parku Krajobrazowego, w strefie OIR 6. Jest to strefa regulowania i porządkowania intensywnego rozwoju funkcji pozarolniczych. Granicę otuliny wskazano na rysunku planu i na załączniku graficznym nr 1. Realizacja zagospodarowania w tych terenach podlega rygorom ochrony określonym przepisami prawa miejscowego.

Prognozuje się, iż przewidywane oddziaływania wynikające z realizacji ustaleń zmiany planu, ze względu na ich rodzaj (przekształcenia o znikomej sile i rodzaju oddziaływań) nie będą mieć wpływu na Obszary Natura 2 000 i pozostałe obszary chronione w trybie przepisów ustawy o ochronie przyrody. Ustalenia planu nie przyczynią się również do pogorszenia stanu siedlisk gatunków roślin i zwierząt dla ochrony, których wyznaczono te obszary.

Dopuszczalne ustaleniami planu działania nie powinny skutkować znaczącymi negatywnymi oddziaływaniami na środowisko.

2. Ocena potencjalnych skutków wpływu realizacji ustaleń projektu planu na środowisko naturalne oraz na jakość życia i zdrowia ludzi

2.1. Wpływ ustaleń projektu planu na gleby i powierzchnię ziemi

Prognozuje się, iż zmiany, które mogą zaistnieć w obrębie obszaru opracowania, wystąpią w terenie i otoczeniu planowanego placu zabaw dla dzieci. Można spodziewać się, iż budowa placu zabaw spowoduje zniszczenie wierzchniej warstwy gleby. Nie będą to jednak znaczące przeobrażenia, mające wpływ na szereg procesów zachodzących w środowisku glebowym.

2.2. Wpływ ustaleń projektu planu na środowisko wodno-gruntowe, wody powierzchniowe i podziemne

W efekcie realizacji zabudowy mieszkaniowej i infrastruktury technicznej w obrębie obszaru opracowania i w terenach przyległych nastąpiły różnorodne, długoterminowe przekształcenia takie jak:

- trwałe uszczelnienie terenu poprzez zabudowę,
- ograniczenie powierzchni umożliwiającej infiltrację wód opadowych lub roztopowych,
- zmniejszenie ilości wody infiltrującej do gruntu związane ze zmniejszeniem powierzchni biologicznie czynnej,
- ograniczenie retencji wód w wierzchniej warstwie gleby,
- zwiększenie odpływu wód opadowych i roztopowych.

Ww. oddziaływania następują od momentu wprowadzenia zabudowy w tereny otwarte.

Obecne regulacje ujęte w projekcie planu miejscowego, dotyczące umożliwienia budowy placu zabaw dla dzieci nie będą mieć wpływu na środowisko wodno-gruntowe, wody powierzchniowe i podziemne.

Ustalenia planu nie wpłyną na zachwianie dążenia do osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla obszaru dorzecza Wisły.

2.3. Wpływ ustaleń projektu planu na kopaliny

Na terenie objętym projektem planu nie występują żadne udokumentowane złoża surowców naturalnych. Dlatego też ustalenia planu nie dotyczą tego zagadnienia.

2.4. Wpływu ustaleń projektu planu na klimat akustyczny

Obecne regulacje ujęte w projekcie planu miejscowego dotyczące umożliwienia realizacji placu zabaw dla dzieci nie będą mieć wpływu na klimat akustyczny. Można jedynie spodziewać się, iż w trakcie budowy i lokalizacji poszczególnych urządzeń hałas może stać się odczuwalny dla mieszkańców osiedla. Będzie on przejściowy i niezbyt dotkliwy. Mając na uwadze niewielki zakres zmian, wpływ ten można uznać za marginalny i pomijalny.

2.5. Wpływ ustaleń projektu planu na lokalny klimat i zanieczyszczenie powietrza

Obecne regulacje ujęte w projekcie planu miejscowego dotyczące umożliwienia budowy placu zabaw dla dzieci, nie będą mieć wpływu na lokalny klimat i zanieczyszczenie powietrza. Mając na uwadze niewielki zakres zmian, wpływ ten można uznać za marginalny i pomijalny.

2.6. Wpływ ustaleń projektu planu na krajobraz

W obowiązującym planie ustalono takie parametry zabudowy, aby mogła się ona, w sposób harmonijny wpisywać w zabudowę istniejącą, zachowując przy tym walory estetyczne. Dlatego też za wysoce pozytywne należy ocenić, ustalenie w projekcie planu maksymalnych wysokości obiektów budowlanych oraz szczegółowych zasad w odniesieniu do geometrii dachów (kąta nachylenia i układu połaci dachowych, wysokości głównej kalenicy dachu oraz maksymalnej i minimalnej intensywności zabudowy). Zapisy te wprowadzono w celu złagodzenia ingerencji w krajobraz oraz zapewnienia dostosowania

zabudowy do otoczenia.

Reasumując - siła wprowadzanych zmian i zmiana struktury krajobrazu będzie zależna nie tylko od ustaleń projektu planu, ale od realizacji indywidualnych inwestycji i zagospodarowania nieruchomości w czasie.

2.7. Wpływu ustaleń projektu planu na świat roślin i zwierząt

Obecne regulacje ujęte w projekcie planu miejscowego dotyczące umożliwienia budowy placu zabaw nie będą mieć wpływu na rośliny i zwierzęta.

2.8. Wpływu ustaleń projektu planu na różnorodność biologiczną

Obecne regulacje ujęte w projekcie planu miejscowego dotyczące umożliwienia budowy placu zabaw. Realizacja tej inwestycji nie spowoduje zubożenia różnorodności biologicznej w znaczącym wymiarze. Zieleń ozdobna, która towarzyszyć będzie tej inwestycji niewątpliwie tę bioróżnorodność zwiększy.

2.9. Emisja promieniowania elektromagnetycznego

W celu zminimalizowania uciążliwości związanych z emisją pola elektromagnetycznego od linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia (110 kV) w projekcie planu wyznaczono strefę ochronną, w której ustalono zakaz realizacji budynków przeznaczonych na pobyt ludzi. Strefa ta i związane z nią ograniczenia przestają obowiązywać z chwilą jej likwidacji lub przebudowy i umieszczenia jej pod powierzchnią ziemi.

2.10. Skutki wpływu na zabytki i dobra materialne

Na terenie objętym projektem planu nie występują obiekty i obszary o szczególnych wartościach kulturowych, objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Również w bezpośrednim sąsiedztwie terenu objętego planem nie występują obszary lub obiekty o szczególnych wartościach kulturowych.

W związku z powyższym ustalenia projektu planu nie dotyczą powyższego zagadnienia.

2.11. Skutki wpływu ustaleń projektu planu na ludzi

Architektura i krajobraz służy przede wszystkim człowiekowi. Gdy krajobraz jest harmonijny człowiek odczuwa przyjemność z oglądania go. Gdy jest niespójny, chaotyczny, przypadkowy, jego widok nie jest dla człowieka atrakcyjny i przyjemny. Można prognozować, iż wprowadzenia placu zabaw na teren osiedla nie spowoduje negatywnych doznań. W celu zminimalizowania oddziaływań od linii wysokiego napięcia w projekcie planu wyznaczono strefę ochronną, w której ustalono zakaz realizacji budynków przeznaczonych na pobyt ludzi.

2.12. Oddziaływanie transgraniczne

Projekt planu nie zawiera rozstrzygnięć ani nie stwarza możliwości, w wyniku, których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Reasumując powyższe stwierdza się, że realizacja ustaleń planu nie przyniesie oddziaływania o zasięgu transgranicznym.

VI. OGÓLNA OCENA POTENCJALNYCH SKUTKÓW WPŁYWU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU MIEJSCOWEGO NA ŚRODOWISKO I JAKOŚĆ ŻYCIA I ZDROWIA LUDZI

Przewidywane skutki oddziaływania ustaleń projektu planu na środowisko i jego prawidłowe funkcjonowanie są zróżnicowane, co do charakteru zmian, trwałości przekształceń, natężenia zachodzących zmian, częstotliwości zmian i ich zasięgu przestrzennego. Spodziewane przeobrażenia w środowisku w związku z wprowadzeniem

ustaleń planu miejscowego będą prawdopodobnie niewielkie, bez znaczącego negatywnego oddziaływania na ogólny stan środowiska obszaru opracowania i terenów przyległych.

Wśród oddziaływań na środowisko w kontekście ustaleń projektu planu przeanalizowane zostały następujące znaczące oddziaływania:

1. Charakter zmian:
 - a. pozytywne,
 - b. negatywne,
 - c. bez większego znaczenia,
 - d. bez znaczenia,
2. Pod względem bezpośredniości:
 - a. bezpośrednie,
 - b. pośrednie (w sensie dalsze),
 - c. wtórne (w rozumieniu pochodne, występujące jako skutek w późniejszym okresie).
3. Pod względem okresu trwania:
 - a. chwilowe (ograniczonym do maksimum 1 doby),
 - b. krótkoterminowe (do 1 roku),
 - c. długoterminowe (kilkudziesięcioletnim np. powyżej 50 lat).
4. Pod względem częstotliwości:
 - a. stałe,
 - b. zmienne,
 - c. epizodyczne.
5. Pod względem trwałości przekształceń:
 - a. o skutkach odwracalnych,
 - b. o skutkach nieodwracalnych.
6. Intensywność przekształceń:
 - a. znaczne,
 - b. nieznaczne,
 - c. obojętne,
 - d. skumulowane (nakładające się oddziaływanie pochodzące z różnych źródeł).
7. Zasięg przestrzenny oddziaływania:
 - a. lokalnie, (miejscowe),
 - b. w terenach przyległych.

Brak definicji tych pojęć w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz w ustawie Prawo ochrony środowiska powodują, że ocena w dużej mierze jest subiektywna.

Dla przedsięwzięć, przewidzianych w projekcie planu bezpośrednio oddziaływanie na środowisko nie będzie ograniczone do najbliższego sąsiedztwa. Przed określeniem konkretnych lokalizacji inwestycji możliwe jest tylko wskazanie kluczowych czynników, które będą lub potencjalnie mogą wpływać na zmiany stanu środowiska.

Ewentualne uciążliwości ograniczane są poprzez ustalenia ujęte w obowiązującym planu.

W związku z tym ważna jest jego realizacja w zakresie systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzenia ścieków bytowych, komunalnych i wód opadowych, systemów i sposobów ogrzewania, segregowania odpadów stałych w miejscach ich powstawania, zachowania parametrów zabudowy, odpowiednich wskaźników terenów biologicznie czynnych, rozwoju i rewitalizacji zieleni.

Zagrożenie dla środowiska może wynikać przede wszystkim z braku kompleksowej realizacji ustaleń ujętych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Tabela nr 7. Ogólna ocena potencjalnych skutków wpływu realizacji ustaleń projektu planu na środowisko i jakość życia i zdrowia ludzi

KOMPONENTY ŚRODOWISKA OBJĘTE PROGNOZĄ	RODZAJ ODDZIAŁYWAŃ						
	Charakter zmian	Pośredniość	Okres trwania	Częstotliwość	Trwałość przekształceń	Intensywność przekształceń	Zasięg oddziaływania
Gleby i powierzchnia terenu	bez większego znaczenia	bezpośrednie	krótkoterminowe	stałe	nieodwracalne	nieznaczna	lokalnie
Zwierzęta	bez znaczenia	-	-	-	-	-	-
Rośliny	bez znaczenia	-	-	-	-	-	-
Różnorodność biologiczna	bez znaczenia	-	-	-	-	-	-
Krajobraz	bez większego znaczenia	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	odwracalne	nieznaczne	lokalnie
Wody	bez znaczenia	-	-	-	-	-	-
Klimat lokalny (mikroklimat)	bez znaczenia	-	-	-	-	-	-
Powietrze atmosferyczne	bez znaczenia	-	-	-	-	-	-
Klimat akustyczny (emisja hałasu)	bez znaczenia	-	-	-	-	-	-
Środowisko życia człowieka	Architektura i krajobraz służy przede wszystkim człowiekowi. Gdy krajobraz jest harmonijny człowiek odczuwa przyjemność z oglądania go. Gdy jest niespójny, chaotyczny,	bezpośrednie	długoterminowe	zmiennie	odwracalne	nieznaczne,	miejscowe

	przypadkowy, jego widok nie jest dla człowieka atrakcyjny i przyjemny.						
--	--	--	--	--	--	--	--

II WYKŁOŻENIE

VII. PROPOZYCE ROZWIĄZAŃ OGRANICZAJĄCYCH NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO ORAZ PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

W niniejszej prognozie zostały omówione rodzaje przewidywanych oddziaływań na środowisko, jakie mogą wystąpić w związku z realizacją ustaleń projektu planu.

Poniżej omówiono ustalenia projektu planu mające na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko i ludzi.

Tabela nr 8. Ustalenia projektu planu mające na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko

Rodzaj negatywnego oddziaływania	Ustalenia projektu planu eliminujące lub ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko
1. Zmiany w krajobrazie	Projekt planu dla ograniczenia potencjalnych negatywnych oddziaływań wprowadza ustalenia, które mają służyć harmonijnemu wpisaniu budynków w krajobraz, m.in. ujednocila formę architektoniczną budynków z bryłami budynków w sąsiedztwie, określa obowiązujące i nieprzekraczalne linie zabudowy.
2. Zubożenie szaty roślinnej i zwierząt	W celu zachowania zieleni w obrębie działki ustalono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej oraz maksymalny wskaźnik zabudowy działki. Ustalone ww. parametry mają między innymi zadanie nie dopuszczenie do całkowitej zabudowy działki budowlanej.
3. Emisja zanieczyszczeń do powietrza	Projekt planu dla ograniczenia potencjalnych negatywnych oddziaływań na powietrze atmosferyczne, <ul style="list-style-type: none"> w zakresie zaopatrzenia w energię cieplną ustala preferencje dla zastosowania nie węglowych czynników w tym: gazu, oleju opałowego i energii elektrycznej. w zakresie zaopatrzenia w ciepło, zaopatrzenie w ciepło ze źródeł wytwarzających energię cieplną z energii elektrycznej, gazu ziemnego, lekkiego oleju opałowego oraz odnawialnych paliw i nośników energii, a także innych źródeł spełniające standardy energetyczno-ekologiczne, w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną – z istniejącej lub projektowanej sieci średniego i niskiego napięcia oraz mikroinstalacji, dopuszczenie stosowania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – maksimum 100 kW, z wyłączeniem elektrowni wiatrowych, dla których 50kW. <p>Ponadto w zakresie ochrony powietrza nakaz stosowania do celów grzewczych bezemisyjnych lub niskoemisyjnych źródeł ciepła, spełniających wymagania standardów jakości powietrza</p>
4. Emisja hałasu	w zakresie ochrony przed hałasem, plan zalicza, w rozumieniu przepisów odrębnych teren oznaczony symbolem 1 MN się do terenów chronionych akustycznie określonych jako „tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej”
5. Wytwarzanie odpadów komunalnych	w zakresie usuwania odpadów – usuwanie odpadów na zasadach określonych w przepisach odrębnych
6. Odprowadzanie ścieków bytowych i wód opadowych lub roztopowych	Projekt planu ustala: <ol style="list-style-type: none"> 1) w zakresie odprowadzania ścieków - nakaz odprowadzania ścieków bytowych do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej, w przypadku jej braku do oczyszczalni przydomowych, z zachowaniem przepisów odrębnych lub czasowo do

	<p>bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe i wywóz do oczyszczalni ścieków,</p> <p>2) w zakresie odprowadzanie wód opadowych i roztopowych:</p> <p>a) do ziemi poprzez systemy rozsączające, w sposób nie zmieniający stosunków wodnych i niepogarszających stan środowiska, przy zachowaniu przepisów odrębnych lub do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej,</p> <p>b) zaleca się stosowanie urządzeń umożliwiających wykorzystywanie wód na miejscu oraz stosowanie rozwiązań umożliwiających retencjonowanie nadmiaru wody przed ich odprowadzeniem do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej lub do ziemi;</p>
Emisje pól elektromagnetycznych	<p>1) ustalono strefę ochronną od linii elektroenergetycznej, wysokiego napięcia 110 kV, której granice wskazano na rysunku planu i w której obowiązuje zakaz realizacji budynków przeznaczonych na pobyt ludzi;</p> <p>2) strefa ochronna od linii elektroenergetycznej i związane z nią ograniczenia przestają obowiązywać z chwilą jej likwidacji lub przebudowy i umieszczenia pod powierzchnią ziemi.</p>

Obszar opracowania znajduje się na terenie otuliny Bolimowskiego Parku Krajobrazowego. Na rysunku planu wskazano granice otuliny Bolimowskiego Parku Krajobrazowego, w którym w zagospodarowaniu obowiązują zasady zagospodarowania wynikające z planu ochrony sporządzonym dla parku i otuliny oraz przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody. Ustalenia wynikające z planu ochrony uwzględniono w projekcie planu miejscowego. Dotyczą one między innymi: wielkości powierzchni biologicznie czynnej, maksymalnej wysokości zabudowy, kształtu dachów (w tym kąty nachylenia połaci dachowych), preferencji dla niskoemisyjnych systemów grzewczych i energetycznych oraz odprowadzania ścieków i magazynowania wód deszczowych.

VIII. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCE BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ NA INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Ustalenia obowiązującego planu miejscowego są wynikiem kompromisu pomiędzy wymogami ochrony środowiska i życia człowieka, a koniecznością rozwoju urbanistycznego i ekonomicznego miasta. Przyjęte w planie rozwiązania dotyczące sposobu zagospodarowania i zainwestowania terenów, służące ograniczeniu negatywnych oddziaływań na środowisko pozwalają na stwierdzenie, że w zakresie polityki przestrzennej i kierunków rozwoju nie naruszają one ustaleń „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice – II edycja”.

Ustalenia planu nie ingerują w tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Obszar opracowania znajduje się poza obszarami Natura 2000. Najbliżej usytuowanym obiektem jest obszar Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000: pn. „Dolina Rawki” o kodzie PLH 100015, który znajduje się w odległości ok. 3,6 km w linii prostej od obszaru pracowania w kierunku na wschód.

Jest to specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO), które określone są na podstawie Dyrektywy Siedliskowej dla ochrony typów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin i zwierząt.

Obszar opracowania znajduje się w otulinie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego. W projekcie planu uwzględniono ustalenia ujęte w planie ochrony Bolimowskiego Parku Krajobrazowego dla tego terenu.

Ustalenia projektu planu miejscowego korzystne są dla środowiska, dlatego prognoza nie prezentuje rozwiązań alternatywnych do proponowanych w ustaleniach planu uznając, że

zaproponowane ustalenia są najkorzystniejsze dla środowiska w kontekście istniejących uwarunkowań i kierunków rozwoju Skierniewic.

Rozwiązania przyjęte w planie miejscowym są warunkami ograniczającymi dowolność realizacji zagospodarowania w przestrzeni. Z racji swej funkcji plan jest wyłącznie przepisem prawa uzupełniającym przepisy zawarte w ustawach i rozporządzeniach wykonawczych.

IX. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIENÍ PROJEKTU PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Ze względu na charakter i niewielką skalę zmian, jakie niesie ze sobą realizacja ustaleń projektu zmiany planu nie przewiduje się konieczności szczególnej analizy skutków postanowień ww. dokumentu. Oddziaływanie na środowisko (nawet przy realizacji wszystkich zapisów planu) nie powinno zmieniać się na tyle silnie by konieczne było wprowadzenie nowych narzędzi i metod obserwacji środowiska.

Badania monitoringowe mogą być prowadzone w oparciu o pomiary, oceny i analizy wykonywane w ramach państwowego monitoringu środowiska przez ustawowo wyznaczone do tego organy i instytucje. Działania tych instytucji w zakresie monitoringu środowiska pozwolą na ocenę skutków realizacji ustaleń mpzp i umożliwią reakcje na ewentualne negatywne zjawiska zachodzące w środowisku.

Ponieważ z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wynika obowiązek wykonywania przez organ wykonawczy jednostki samorządowej oceny aktualności studium i planów zagospodarowania przestrzennego proponuje się, aby analizę skutków realizacji postanowień planu wykonać w ramach oceny przedmiotowej analizy. Ocenę aktualności studium i planów sporządza się, co najmniej raz w czasie kadencji Rady. Z tą samą częstotliwością wykonywana byłaby analiza skutków realizacji postanowień danego planu.

Monitoring skutków realizacji ustaleń planu powinien rozpocząć się niezwłocznie po jego uchwaleniu, co pozwoli na uzyskanie danych wyjściowych do dalszych analiz, a następnie proponuje się coroczne badanie efektów zmian zachodzących w środowisku i gospodarowaniu przestrzenią z zastrzeżeniem, iż w sytuacji zaangażowania w prowadzony monitoring instytucji kontrolnych zobowiązanych do prowadzenia monitoringu w określonym przepisami zakresie (np. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska czy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny) można zachować częstotliwość badań do stosowanych przez dane instytucje.

X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych ustaleniami projektu planu. Ma ona na celu wykazać, czy przyjęte w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego rozwiązania, niezbędne dla zapobiegania powstawania zagrożeń środowiska, spełniają swoją rolę oraz w jakim stopniu warunki realizacji ustaleń planu mogą oddziaływać na środowisko. Zgodnie z zapisami ustawowymi rolą prognozy nie jest ocena przyjętych w planie rozwiązań planistycznych, a sprawdzenie czy w przyjętych rozwiązaniach zabezpieczony został, we właściwy sposób, interes środowiska naturalnego i kulturowego.

Ponadto prognoza ma za zadanie określić wpływ i zakres potencjalnych zmian na warunki życia człowieka, jakie mogą nastąpić w wyniku ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz przedstawić rozwiązania eliminujące lub ograniczające negatywny wpływ na środowisko, spowodowany realizacją ustaleń zawartych w projekcie planu.

Prognoza jest dokumentem sporządzonym obowiązkowo dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obszar objęty projektem planu zlokalizowany jest w granicach obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonego Uchwałą Rady Miasta Skierniewice Nr XX/3/04 z dnia 29.01.2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragmentu miasta Skierniewice położonego w rejonie

ulic: Marii Skłodowskiej-Curie, Zagajnikowej i Króla Maciusia i obejmuje tereny oznaczone w tym planie symbolami: 3.74.MN, 3.75.KD,EE, 3.76.KD, 3.77.MN, 3.79.NO,EE.

Plan ten uniemożliwia realizację tego typu inwestycji. Dlatego też budowa placu zabaw wymaga zmiany ustaleń planu miejscowego.

Obszar opracowania obejmuje północny fragment miasta, zlokalizowany na terenie osiedla mieszkaniowego, zwyczajowo zwanego „Skłodowska”, w sąsiedztwie ulic: Ziołowej i Zagajnikowej.

Celem opracowania planu jest umożliwienie realizacji placu zabaw dla dzieci na działce nr ew. 165/30, w obrębie osiedla mieszkaniowego zwyczajowo zwanego „Skłodowska”.

W obowiązującym planie ww. działka znajduje się w terenie przeznaczonym pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Ustalenia planu uniemożliwiają realizację placu zabaw w obrębie tej działki.

W projekcie planu wyodrębniono teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w obrębie którego, w ramach przeznaczenia uzupełniającego dopuszczono realizację obiektów i urządzeń rekreacyjnych. Poza ww. terenem wyznaczono drogi publiczne, które skomunikują przedmiotowy teren z obszarem osiedla mieszkaniowego.

Ustalenia projektu planu miejscowego zachowują dotychczasową strukturę przestrzenną miasta.

Obszar opracowania położony jest w otulinie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego. Na terenie otuliny Parku i otuliny wyznaczono obszary realizacji działań eliminujących lub ograniczających zagrożenia zewnętrzne, zwane strefami.

Obszar opracowania znajduje się w strefie OIR 6. Jest to strefa regulowania i porządkowania intensywnego rozwoju funkcji pozarolniczych. Strefy OIR wyznaczono na obszarach podlegających dość szybkiemu rozwojowi funkcji mieszkaniowych oraz usługowych i produkcyjnych.

Dla parku i otuliny ustanowiono plan ochrony obowiązujący na lata 2008 – w oparciu o rozporządzenie Wojewody Łódzkiego Nr 4/2008 z dnia 27 lutego 2008 r. (publikacja: Dz. Urz. woj. Łódzkiego Nr 73, poz. 733 z dnia 8 marca 2008 r.

W planie ochrony (w Dziale VI, rozdziale 1) ustalono działania eliminujące lub ograniczające zagrożenia zewnętrzne obowiązujące na terenie otuliny.

W projekcie planu miejscowego, na rysunku planu wskazano granice otuliny Bolimowskiego Parku Krajobrazowego, w której w zagospodarowaniu obowiązują zasady zagospodarowania wynikające z ustaleń projektu planu oraz przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody.

Pozostałe obszary chronione znajdują się w różnej odległości od obszaru opracowania. W zasięgu ok. 3 km od obszaru w linii prostej w kierunku na wschód, w sąsiedztwie granicy administracyjnej miasta znajduje się Obszar Natura 2 000 pn. „Dolina Rawki” wchodzący w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej.

Pozostałe obszary objęte ochroną prawną znajdują się na obrzeżach miasta w następujących odległościach od ww. obszaru:

- rezerwat przyrody pn. „Rawka” – ok. 3,4 km w kierunku na wschód,
- Bolimowski Park Krajobrazowy – ok. 0,1 km w linii prostej w kierunku na północny-wschód,
- Bolimowsko-Radziejowski Obszar Chronionego Krajobrazu z doliną Środkowej Rawki – ok. 0,1 km w linii prostej w kierunku na północny-wschód,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy pn. „Zwierzyniec Królewski” – ok. 4,6 km w linii prostej w kierunku na południowy - zachód.

W obrębie obszaru opracowania nie występują obiekty objęte ochroną pomnikową.

Obszar opracowania wraz z terenami przyległymi pełni ważną funkcję w strukturze przestrzennej miasta. Są to otwarte tereny zieleni, które wchodzą w skład systemu zieleni w mieście.

W części zabudowanej obszaru opracowania nie zaobserwowano półnaturalnych czy naturalnych zbiorowisk roślinności. Występuje natomiast zieleń urządzona pod kątem zaspokojenia potrzeb wypoczynku ich mieszkańcom oraz w celu poprawy walorów estetycznych otoczenia. Charakteryzują ją przede wszystkim znaczna różnorodność gatunkowa.

W obrębie obszaru opracowania nie stwierdzono występowania stanowisk chronionych gatunków roślin ujętych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. i chronionych gatunków grzybów ujętych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów. Nie zinwentaryzowano również siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty ujętych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia, jako obszary Natura 2 000 (załącznik do obwieszczenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. (poz. 1713).

Ze względu na charakter obszaru objętego planem występują tam gatunki zwierząt związane są z osiedlami ludzkimi, użytkami rolnymi i lasem. Ze względu na niewielką odległość terenów leśnych (Bolimowski Park Krajobrazowy) od strony północnej obszaru opracowania można spodziewać się występowania zwierząt łownych takich jak: zając szarak, lis, sarna.

Najbliżej zlokalizowanym obszarem chronionym w sieci Natura 2 000 znajdującym się w odległości ok. 4,4 km (w linii prostej w kierunku na wschód) jest obszar pn. "Dolina Rawki".

Z uwagi na bariery w postaci ciągów komunikacyjnych i zabudowy osiedlowej, powiązania przyrodnicze i ciągłość przestrzenna Obszaru Natura 2000 z obszarem opracowania nie występuje.

Sporządzenie niniejszej prognozy poprzedziła wizja lokalna, której celem było rozpoznanie sposobu użytkowania i zagospodarowania obszaru objętego projektem planu i terenów sąsiednich oraz określenie najistotniejszych zagrożeń, jakie na przedmiotowych terenach występują oraz mogą wystąpić w związku z realizacją ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na podstawie obserwacji i dostępnej literatury dokonano opisu poszczególnych komponentów środowiska. Ocenę przewidywanych skutków dla środowiska naturalnego, które mogą wynikać ze zmian ujętych w projekcie zmiany planu, odniesiono do aktualnego stanu środowiska, opisanego w opracowaniu ekofizjograficznym, które poprzedziło sporządzenie projektu planu miejscowego.

W „Prognozie...” opisano również tendencje zmian w środowisku w sytuacji braku realizacji ustaleń planu. Opisano skutki realizacji ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska oraz na obszary objęte ochroną prawną w trybie przepisów ustawy o ochronie przyrody. W prognozie określono częstotliwość i sposób monitorowania skutków realizacji ustaleń zmiany planu. Zdefiniowano zagrożenia dla środowiska opierając się na elementach, które uległy zmianie w „nowym planie”.

W projekcie przedmiotowego planu uwzględniono zasady i warunki kształtowania zagospodarowania terenów łącznie z parametrami urbanistycznymi określającymi formę i rodzaj zabudowy, które ujęte zostały w planie ochrony. Ustalenia projektu planu nie wnoszą zmian w sposobie użytkowania poszczególnych terenów, poza możliwością budowy placu zabaw w terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Wśród oddziaływań na środowisko w kontekście ustaleń projektu planu przeanalizowano charakter zmian pod względem: bezpośredniości, okresu trwania, częstotliwości, trwałości i intensywności przekształceń oraz określono zasięg przestrzenny oddziaływania. Brak definicji powyższych pojęć w stosownych ustawach powoduje, że ocena taka jest w dużej mierze subiektywna i intuicyjna.

Wypełnienie wszystkich obowiązków podanych w projekcie planu oraz późniejsze ich przestrzeganie pozwoli na zminimalizowanie zagrożeń zarówno w obrębie terenów będących przedmiotem zmiany planu jak i na terenach sąsiednich.

Ze względu na lokalizację obszaru opracowania oraz brak znaczących oddziaływań na środowisko o charakterze ponadregionalnym nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisku przewidzianym art. 108 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Prognozuje się, iż realizacja ustaleń planu, zgodnie z przepisami szczególnymi, nie powinna doprowadzić do znaczącego pogorszenia istniejącego stanu środowiska

przyrodniczego lub pogorszenia jakości życia ludzi zamieszkujących przedmiotowy obszar i tereny w sąsiedztwie. Skala przekształceń w środowisku będzie niewielka. Z racji swej funkcji plan jest wyłącznie przepisem prawa uzupełniającym przepisy zawarte w ustawach i rozporządzeniach wykonawczych.

W związku ze zmianą planu miejscowego obejmującą jedynie dopuszczenie budowy placu zabaw dla dzieci oddziaływanie na środowisko nie powinno zmieniać się na tyle silnie by konieczne było wprowadzenie nowych narzędzi i metod obserwacji środowiska.

Zgodnie z ustaleniami Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice – II edycja (uchwała Rady Miasta Skierniewice Nr XXIII/42/2016 z dnia 7 kwietnia 2016 r.) obszar objęty wnioskiem położony jest w obszarze funkcjonalnym o przeznaczeniu - zabudowa mieszana: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa usługowa z zakresu obsługi ludności, o znaczeniu lokalnym - wraz z ulicami, dojazdami, zielenią ogólnodostępną, miejscami postojowymi dla samochodów, obiektami i urządzeniami infrastruktury technicznej, obiektami i urządzeniami rekreacji indywidualnej i osiedlowej. W terenie tym dopuszczono realizację usług o zasięgu ponadlokalnym z zakresu rozrywki, wypoczynku, turystyki, sportu i rekreacji. Obszar oznaczony jest na rysunku do Zmiany studium symbolem 7 MN,U

Projekt planu zachowuje ustalenia obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice.

XI. WNIOSKI KOŃCOWE

Przy spełnieniu wymagań wynikających z ustaleń planu oraz przepisów szczególnych dotyczących ochrony środowiska i ochrony przyrody, projekt planu nie budzi obaw o spowodowanie zagrożenia dla środowiska naturalnego. Przyszłe zagospodarowanie nie wpłynie degradująco na środowisko, w szczególności na przyrodę w tym na Obszar Natura 2000 „Dolinę Rawki” oraz pozostałe obszary prawnie chronione znajdujące się na terenie miasta i w jego sąsiedztwie.

Ustalenia projektu miejscowego planu nie naruszają zasad i kierunków rozwoju przestrzennego przyjętych w Zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewic – II edycja.

W związku z powyższym można stwierdzić, iż realizacja ustaleń projektu planu nie stanowi istotnych zagrożeń dla środowiska naturalnego w skali ponad lokalnej, a przewidywane negatywne skutki w skali lokalnej mieszczą się w formule strat nieuniknionych.

W świetle przedstawionej analizy ustaleń projektu planu oraz zawartych w powyższej prognozie uwag, projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru miasta Skierniewice położonego w rejonie ulic: Zagajnikowej i Ziółowej należy uznać za poprawny.

XII. LITERATURA

- Kistowski M., Korwel - Lejkowska B. - Problemy metodyczne i proceduralne sporządzania prognoz oddziaływania na środowisko projektów planów zagospodarowania przestrzennego województw na tle dotychczasowych doświadczeń polskich,
- Kondracki J. - Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Czerwieńec M., Lewińska J. - Zieleń w mieście, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Kraków 2000,
- Atlas Rzeczypospolitej. Główny Geodeta Kraju 1993-1997 r.,
- Falińska K. – Ekologia roślin. PWN, Warszawa 1997 r.,
- Kozłowski S. – Przyrodnicze kryteria gospodarki przestrzennej. KUL Lublin 1997 r.,
- Szafer W., Zarzycki K. – Szata roślinna Polski .PWN, W-wa,1972 r.,
- Rychling A., Solon J. – Ekologia krajobrazu. PWN 1998 r.,
- Pospolite rośliny środkowej Europy, PWRiL, Warszawa 1990 r.,
- Materiały archiwalne. Plansza "Roślinność rzeczywista m. Skierniewice" Opracowanie: R. Olaczek, U. Warcholińska i K. Krzywański,
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA – praca zbiorowa pod redakcją A. Liro – Fundacja IUCN Poland Warszawa, 1999,
- Smogorzewski J. System terenów otwartych jako element konstrukcji miasta, Instytut Planowania Przestrzennego Politechniki Warszawskiej.

Dokumenty i inne dostępne opracowania:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty Uchwałą Rady Miasta Skierniewice Nr XX/3/04 z dnia 29.01.2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragmentu miasta Skierniewice położonego w rejonie ulic: Marii Skłodowskiej-Curie, Zagajnikowej i Króla Macjusia
- Uchwała Nr XVI/7/2020 Rady Miasta Skierniewice z dnia 23 stycznia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragment miasta Skierniewice położony w rejonie ulic: Zagajnikowej i Ziółowej,
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone dla obszaru położonego w rejonie ulic: Zagajnikowej i Ziółowej,
- Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Skierniewice II edycja – Załącznik Nr 1 do Uchwały Rady Miasta Skierniewice Nr XXIII/42/2016 z dnia 7 kwietnia 2016 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone do Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Skierniewice – II edycja (tekst opracowania wraz z planszami tematycznymi), 2015 r.,
- Plan ochrony Bolimowskiego Parku Krajobrazowego obowiązujący na lata 2008 (rozporządzenie Wojewody Łódzkiego Nr 4/2008 z dnia 27 lutego 2008 r. (publikacja: Dz. Urz. woj. Łódzkiego Nr 73, poz. 733 z dnia 8 marca 2008 r.
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Skierniewice na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020,
- Ekologiczny system miejskich terenów zieleni i krajobrazu (materiały pokonferencyjne), Łódź 1995 r.,
- Koncepcja rozwoju terenów zieleni w Skierniewicach, MPU, 2007 r.,
- Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz. U. z 2016 poz. 1911 z późn. zm.) – Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- Program wodno-środowiskowy kraju, KZGW, Warszawa 2010 r.,
- Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017 r., Biblioteka Monitoringu

- Środowiska, Łódź, 2018,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
 - Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi. (zatwierdzony uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego Nr LV/679/18 z dnia 28 sierpnia 2018 r.),
 - Program Ochrony Środowiska Miasta Skierniewice na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 (zatwierdzony uchwałą Nr XLIV/151/2017 Rady Miasta Skierniewice z dnia 23 listopada 2017 r.),
 - Strategia rozwoju miasta Skierniewice do roku 2020” (Załącznik do uchwały Nr XXIV/74/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 21 kwietnia 2016 roku),
 - Inne źródła:
 - <http://geoportal.kzgw.gov.pl/imap/>,
 - <http://mjwp.gios.gov.pl/mapa/>,
 - aktualna mapa zasadnicza terenu objętego opracowaniem oraz terenów sąsiednich w skali 1: 1 000,
 - wizje w terenie,
 - www.natura2000.mos.gov.pl.